

ἜΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

ΤΟΜΟΣ ΚΖ'.

Συνδρομὴ ἑτησίαι: Ἐν Ἑλλάδι φρ. 12, ἐν τῇ Ἀλλοδαπῇ φρ. 20.— Αἱ συνδρομαὶ ἀρχοῦν ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου. Ἐκαστ. ἔτους καὶ εἶναι ἑτήσιαι.— Ἐρασίτων Διευθ. Ὁδ. Παρθενιαγωγίου 14.

50 Ἀπριλίου 1889.

ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΙΟΣ ΠΟΙΗΤΙΚΟΣ ΑΓΩΝ

Κ Ρ Ι Σ Ι Σ

ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΟΔΙΚΩΝ

ἀναγνωσθεῖσα τῇ δεκάτῃ ἕκτῃ Ἀπριλίου ἐν τῷ Ζαππεῖῳ Ὀλυμπιακῷ μεγάρῳ ὑπὸ τοῦ εἰσηγητοῦ Ν. Γ. Πολίτου.

Φιλόμενος δμήγορι,

Τῆς σεμνῆς τῶν Ὀλυμπίων πανηγύρεως, ἣν ἐπ' αἰσίοις αἰωνοῖς ἀνενέωσαν μεγαλόφρονες χορηγοί, ἀγλαωτάτη καὶ ἑλληνοπρεπεστάτη κορωνίς εἶναι ἀναμφιλέκτως οἱ πνευματικοὶ ἀγῶνες. Ἐν τῇ περὶ τῶν καλῶν καὶ ἀγαθῶν ἔργων ἀμίλλῃ, ἐν τῇ ἀσκήσει ταύτῃ τῆς ἀρετῆς, ὡς εὐστόχως ὄριζον τοὺς ἀγῶνας οἱ ἡμέτεροι πρόγονοι, ἡ ἐντιμοτάτη θέσις προσήκει εἰς τὰ ἄφθαρτα καὶ αἰδία ἔργα τῆς διανοίας. Διότι καὶ αὐτῶν τῶν παλαιῶν Ὀλυμπίων τὸ τιμαλφέστατον κόσμημα δὲν ἀποτελοῦσι τῶν Ὀλυμπιονικῶν αἱ ἀριστεαὶ, ἀλλ' ἡ διὰ τοῦ αἵματος νέκταροσφῆς ὡδῆς ἀπαθανάτισσα ταύτας λύρα τοῦ Πινδαροῦ καὶ τοῦ Σιμωνίδου, ἡ ἐσαεὶ διὰ θεσπεσίου φωτός περιλάμπουσα τὴν μνήμην ἐκείνων, ὧν τὰ χαλκὰ καὶ μαρμάρια ὁμοιώματα ἐξηφάνισεν ὁ χρόνος· ἀγῆρως δὲ θά παραμείνῃ ἡ δόξα τῶν ἐν τοῖς Ὀλυμπίοις ἐπιδείξεων, τῶν πνευματικῶν ἐκείνων πάνθαισιῶν, ἐν αἷς ἄνδρες, ὧν τὴν εὐκλείαν ἐπισφραγίζει ἡ μαρτυρία μακρῶν αἰώνων, ἕτερον νέας ὁδοῦ εἰς τὴν ἀνθρωπίνην διάνοιαν· τῶν ἐπιδείξεων ἐν αἷς ἐνώπιον σύμπαντος τοῦ ἑλληνικοῦ παρίσταντο ὁ Ἡρόδοτος, ὡς δημιουργὸς τῆς ἱστορίας, ὁ Γοργίας ὁ Λεοντίνος ὡς καλλιτέχνης τοῦ λόγου ἀπαράμιλλος· ἐν αἷς ὁ Χίος Οἰνοπίδης ἐπεδείκνυε τῶν ἀστρονομικῶν πινάκων τὸ πρότυπον, ὁ δὲ Ἡλείος Ἰππίας καὶ ὁ Λυσίας καὶ ὁ Ἰσοκράτης ἀπήγγελλον τοὺς λόγους αὐτῶν, τελειοτάτους ῥητορικῆς τέχνης ὑπογραμμούς.

Καίτοι δὲ ἄδελος εἶναι καὶ πορρωτάτω ἡμῶν κείται ἡ ἐπάνοδος τῆς παλαιᾶς λαμπρότητος, οὐχ ἦττον ἐπαινετὴ κρίνεται ἡ ἐπὶ τοιαύτῃ προσδοκῆ ἐπανάληψις ὁμοίων ἀγῶνων. Τῶν μεγάλων ἔργων ἡ μίμησις, καὶ ἂν μὴ ἐκ ταύ-

της προσδοκᾶται τι ἐνάμιλλον πρὸς τὰ ὑποδείγματα, εἶναι καὶ καθ' ἑαυτὴν τεκμήριον ἀρετῆς, εἴπερ τι καὶ ἄλλο ἀκονῶσα τὴν ψυχὴν πρὸς γενναῖα ὀρμήματα. Ἐν ἐπιγνώσει δὲ τούτου οἱ φιλοπάτριδες τῶν Ὀλυμπίων ἰδρυταί, οἱ Ζάππαι, εὐέλπιδες ὄρισαν νὰ τελῶνται ἐν ἐκάστῃ Ὀλυμπιάδι δραματικοὶ καὶ ἐπιστημονικοὶ ἀγῶνες. Καὶ τὸ ἔργον αὐτῶν συμπληρῶν γεραρὸς τῶν γραμμάτων ἐργάτης, ὁ Χρῆστος Φιλαδέλφους, ἔθεσε τὸν προκείμενον ἀγῶνα λυρικῆς ποιήσεως, τιμῶν ἅμα δι' αὐτοῦ τὴν μνήμην προσφίλους ἐγγόνου, ὃν μῦθρα σκληρὰ προῶρας ἀπέσπασεν ἀπὸ τῆς ἀγκάλης τῶν γονέων· διότι κάλλιστα κτερίσματα πρὸς τὸν τάφον φιλομούσου παιδὸς ἐθεώρησεν ὁ σεβαστὸς πρεσβύτες τὰ ἀπὸ τοῦ ἄλλου τῷ Ἐλικῶνος ἄνθῃ καὶ τοῦ καταλαθόντος αὐτὸν στυγεροῦ πένθους παραμυθίαν ἐζήτησεν ἐν τῇ εὐγενεῖ ἀμίλλῃ, ἣν διεγείρει ἡ προτεθεῖσα ὑπ' αὐτοῦ δάφνη.

Εἰς τὴν πρόσκλησιν τῆς ἀναλαθούσης τὴν τέλεσιν τοῦ ἀγῶνος ἐπιτροπῆς τῆς Δ' Ὀλυμπιάδος ὑπακούοντες, κατῆλθον εἰς αὐτὸν ἄθροοι οἱ ἀγωνισταί. Διότι πεντήκοντα καὶ πέντε ἐν ὄλῳ συλλογαὶ λυρικῶν ποιημάτων ὑπεβλήθησαν εἰς τὸν ἀγῶνα, οὗ ἡ ἐκδίκασις ἀνετέθη ἡμῖν εὐμενεῖ ψήφῳ τῆς ἐπιτροπῆς· δηλονότι ὁ ἀριθμὸς τῶν ὑποβληθεισῶν συλλογῶν εἶνε ἀσυγκρίτως ὑπέρτερος τῶν ἄλλοτε εἰς ποιητικούς ἀγῶνας παρ' ἡμῖν ὑποβαλλομένων, ὑπερδιπλάσιος ἢ ὑπερτριπλάσιος τῶν ἐν τοῖς πλουσιωτάτοις τῶν προτέρων Παλλείων ἢ Βουτσιναιῶν διαγωνισμῶν κριθεισῶν. Ἡ θαψίλεια αὕτη τῆς ποιητικῆς συγκομιδῆς δὲν εἶνε καὶ κακῶν ἄμοιρος· τούτου δ' ὑπὲρ πάντα ἄλλον ἔλαβον πείραν οἱ κριταί. Εἰς τὰς μυριάδας τῶν στίχων, ἃς ἐκρίναν, περιλαμβάνονται καὶ οὐκ ὀλίγα ἄμουσα καὶ ἀπειρόκαλα κατασκευάσματα, ὧν ἡ ὑποχρωτικὴ ἀνάγνωσις δὲν δύναται βεβαίως νὰ κληθῇ πνευματικὴ ἀπόλαυσις. Ἀλλὰ τὴν κατὰ τῆς κεφαλῆς αὐτῶν καταχυθεῖσαν ἐωλοκρασίαν ταύτην ὑπέμειναν μετὰ καρτερίας οἱ κριταί, ἐπαρκoὺς ἄλλως τυχόντες ἀποζημιώσεως ἐκ συνυποβληθέντων ἄλλων γηνησίων τῆς Μούσης καρπῶν, ἐν οἷς διαλάμπει τὸ πῦρ ἀκραιφνοῦς ποιητικῆς ἐμπνεύσεως.

Ἡ δὲ παρούσα τοιούτων ἔργων εἶνε τοσοῦτον μάλλον εὐάρεστος, καθόσον ἀποδεικνύει τὸ σκόπιμον τῶν ποιητικῶν ἀγώνων καὶ ἐπιτυχεῖς αὐτοὺς ἀπεργάζεται. Διότι σκοπὸς τῶν ἀγώνων τούτων δὲν εἶνε ἡ προαγωγή τῆς ποιήσεως διὰ τῆς ἀναδείξεως ποιητῶν, ὡς τινες φρονοῦσιν, ἀλλ' ἡ διὰ τῆς πανηγυρικῆς ἀπονομῆς τοῦ στεφάνου ἐκδήλωσις τῆς στοργῆς μεθ' ἧς περιέπει τοὺς ποιητὰς τὸ ἔθνος καὶ ἡ διὰ τῆς συμμετοχῆς τούτων εἰς τοὺς ἀγῶνας βεβαίωσις ὅτι δὲν παραμελεῖται ἡ θεραπεία τῶν Μουσῶν, ἀλλ' ὑπάρχουσιν ἐν τῷ ἔθνει ἐνθουσιώδεις πρόπολοι αὐτῶν, διὰ τῶν θείων τῆς ποιήσεως δώρων κοσμοῦντες τὰς ἐθνικὰς ἑορτάς. Ὁ σκοπὸς τῶν ἀγωνοθετῶν καὶ τῶν ἐλλανοδικῶν ἢ ἐντολὴ δὲν εἶναι ἡ ἐξιχνίασις καὶ ἡ ἀνεύρεσις λαμβανουσῶν ποιητικῶν εὐφυῶν, οὔτε ἡ χειραγωγία εἰς τὰς ἀκροαεῖας τοῦ Παρθενίου, τῶν ἀνευ ξένης ἀντιλήψεως ἀποστεργόντων ἢ ἀναρριχθῶσιν αὐτὰς, οὔτε πάλιν ἡ βιαία εἰς τὸν ἀγῶνα προσέλιξις τῶν ἐκτὸς τῆς κοινότητος ἐστῶτων ποιητῶν καὶ οὔτε ἡ ἀπονομὴ διπλωμάτων ποιητικῆς ἀξίας, μόνον κύρος ἐχόντων τὴν γνώμην τῶν ἐκδιδόντων αὐτὰ· ἀλλὰ σκοπὸς τῶν ἀγωνοθετῶν καὶ ἐντολὴ τῶν ἐλλανοδικῶν εἶναι νὰ τιμῶσι τὴν ποίησιν ἐν τῷ προσώπῳ τῶν ποιητῶν, ἐπαινοῦντες καὶ παραθαρρύνοντες αὐτοὺς ἀγωνιζομένους, καὶ νὰ καταδεικνύωσιν ὅτι οὐχὶ μόνον δὲν ζηλοῦσι τὴν Πολιτείαν τοῦ Πλατωνος, ὁπόθεν καὶ αὐτὸς ὁ Ὀμηρος ἀπεπέμπετο, ἀλλὰ τούναντίον προσδέχονται ἄσμενοι καὶ εὐέλπιδες στεφανοῦσι τοὺς κατορθοῦντας τοῦτο καὶ μόνον, νὰ παρευδοκιμῶσι τοὺς ἐν τοῖς ἀγῶσι συναμιλλωμένους αὐτοῖς.

Κάλλιστον καὶ προσφωρότατον τῶν Ὀλυμπίων συμπλήρωμα θεωροῦντες τοὺς πνευματικούς καὶ ἰδίως τοὺς ποιητικούς ἀγῶνας, συμπλήρωμα ἐξαίρον τὴν λαμπρότητα τῆς πανελληνίου ταύτης ἑορτῆς, ἀναγκαῖον ἐκρίναμεν νὰ δηλώσωμεν σαφῶς τίνες, καθ' ἡμᾶς, οἱ ἄροι τούτων καὶ ὁ σκοπὸς, διότι ἡ παραγνώρισις ἀμφοτέρων ἄγει εἰς πορίσματα ἄστοχα, ἄλλων μὲν ὑπερτιμῶντων τὴν σημασίαν τῶν ἀγώνων καὶ ἐκ τῆς διαψεύσεως μεγάλων προσδοκιῶν τεκμαιρομένων ἀποτυχίαν, ἄλλων δ' ἀμφισβητούντων τὴν χρησιμότητα αὐτῶν καὶ μεμφιμοιρούντων περὶ κακοδικιῶν ὧν ἕνεκα δεξιά μὲν ποιητικὰ φύσει παραγκωνιζόμενα ἀθυμοῦσι καὶ καταλείπουσιν ἄλλοις τὸ στάδιον ἢ παρατρέπονται ἐκτὸς τῆς εὐθείας ὁδοῦ, ἀριστεροῦσι δ' ἐνίοτε καὶ τὰς ὀφειλομένας εἰς ἄλλους τιμὰς σφετερίζονται ἀνάξιοι στιχοπλόκοι. Ἄλλ' οἱ ὑπερτιμῶντες τοὺς ποιητικούς ἀγῶνας ἀπατῶνται ὑπολαμβάνοντες ὅτι εἶναι δυνατὸν νὰ συγκεντρωθῇ ἐν αὐτοῖς πᾶσα ποιητικὴ τοῦ ἔθνους δύναμις καὶ ὅτι παρέχουσιν οὗτοι πλήρη καὶ τελείαν εἰκόνα τῆς κατα-

στάσεως τῆς ἐθνικῆς ποιήσεως· πρὸς ἀνασκευὴν τοιαύτης γνώμης δὲν παρίσταται ἀνάγκη νὰ ζητήσωμεν μακρὰν ἡμῶν τὴν ἀπόδειξιν· ἀρκεῖ νὰ παρατηρήσωμεν ὅτι ἀτελεστάτην θὰ λάβῃ εἰδησὶν περὶ τῶν ἐν Ἑλλάδι ἀκμαζόντων ποιητῶν, καθ' ὃν χρόνον ἐτελοῦντο οἱ Ῥάλλιοι ποιητικοὶ ἀγῶνες τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου, ὁ ἀναδιφῶν τὴν ἱστορίαν τῶν ἀγώνων τούτων, εἰς οὓς δὲν κατῆλθον ὅπως ἀγωνισθῶσι, ζῶντες ἐτι τότε, οὔτε ὁ Σολωμός, οὔτε ὁ Κάλβος, οὔτε οἱ Σοῦτσοι, οὔτε ὁ Βαλαωρίτης. Ἐπίσης οἱ οὕτω κρίνοντες τοὺς ἀγῶνας λησμονοῦσιν ὅτι τὰ ἄθλα δὲν ἔχουσι τὴν ἰσχύιν νὰ δημιουργῶσι ποιητὰς· ἡ ἱστορία τῶν γραμμάτων ἰκανὰ ἐπιδεικνύει παραδείγματα μεγάλων ποιητῶν, οἵτινες διήνυσαν τὴν ἀκανθώδη πρὸς τὴν δόξαν ὁδὸν παντοειδεῖς καταπαλαίσαντες δυσχερείας, οὐδένα δὲ γινώσκουσι ποιητὴν ἕξιοι τοῦ ὀνόματος εὐδοκίμησαντα ἀπλῶς καὶ μόνον ἐπειδὴ ἔτυχε προστάσιος καὶ ἀρωγῆς· διότι ἀμβλύ καὶ ἀνίσχυρον κέντρον εἶναι τὸ γέρας, ὅταν δὲ τὴν ψυχὴν φλογίζῃ ἀληθῶς τῆς ἐμπνεύσεως τὸ πῦρ, τοῦτο ἀναθρώσκει αὐτόματον. Οἱ δὲ κρίνοντες ἐπιβλαβεῖς τοὺς ἀγῶνας δι' ἐνδεχόμενα σφάλματα ἐν τῇ ἐκδικάσει αὐτῶν φοβοῦνται κινδύνους ἀνυπάρχτους. Τῶν ἐλλανοδικῶν αἱ γῶμαι δὲν εἶνε ἀποφάσεις ἀνεκκλητοί, καθορίζουσαι εἰς τὸ διηνεκὲς τὴν τάξιν ἢ θὰ καταλάβωσιν ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῶν γραμμάτων τὰ ὑπ' αὐτῶν κριθέντα. Τὴν τάξιν ταύτην θὰ καθορίσῃ ἢ ἐτυμηγορίᾳ τοῦ ἔθνους· οἱ πολλοί, κατὰ τὸν Ἀριστοτέλη, ἀκρίνουσιν ἄμεινον καὶ τὰ τῆς μουσικῆς ἔργα καὶ τὰ τῶν ποιητῶν ἄλλοι γὰρ ἄλλο τι μῦρον, πάντες δὲ πάντα· ἀλλὰ καὶ τῶν πολλῶν τὴν κρίσιν ἀνάγκη νὰ κυρώσῃ ὁ χρόνος, διότι ἵνα ὡς ὁρθαί καὶ δικαίαι ἀναγνωρισθῶσιν αἱ τῶν συγχρόνων γῶμαι πρέπει νὰ τὰς ἀποδεχθῶσι καὶ αἱ μετὰ ταῦτα γενεαὶ· οὐδ' εἶναι σπάνια τὰ παραδείγματα ποιητῶν ἐξόχως τιμηθέντων ὑπὸ τῶν συγχρόνων, οὓς ἀδόξως κατέρριψαν ἀπὸ τῶν ὑψηλῶν βᾶθρων αὐτῶν οἱ μεταγενέστεροι, ἀναστηλώσαντες ἀνδριάντας ποιητῶν καταδικασθέντων εἰς λήθην, οὓς ὅμως ἀπὸ τῆς ἀφανείας ἀνέστυρον ὅψι ποτε ὁ θαυμασμὸς τῶν ἐπιγενομένων.

Ὅθεν οἰονδήποτε καὶ ἀν εἶναι τὸ ἀποτέλεσμα τῶν ἀγώνων, καίτοι οὐδεὶς τῶν ἀγωνιζομένων μετ' εὐχαριστιῶν ἀποδέχεται αὐτό, ἀν πιστεύσωμεν τὸν Ξενοφῶνα λέγοντα ὅτι ἀδ μὴ νικῶν τοῖς μὲν νικῶσι φθονεῖ, τοὺς δὲ μὴ ἑαυτὸν κρίνοντας μισεῖ, ὁ δὲ αὐτῶν νικῶν τῷ δικαίῳ προσποιεῖται νικᾶν, ὥστε χάριν οὐδενὶ ἡγεῖται ὀφείλει· οἰονδήποτε καὶ ἀν εἶνε τὸ ἀποτέλεσμα, οὐδεὶς φόβος ὅτι ἐκ τούτου θ' ἀποτραπῶσι τῆς ὁδοῦ αὐτῶν οἱ ποιηταὶ ἢ ὅτι θὰ παύσωσι κοσμοῦντες διὰ τῶν ἔργων τῶν τοὺς ἀγῶνας· διότι γινώσκουσιν ὅτι εἶναι τὰ λαμπρῶτα τῶν πνευ-

ματικῶν τοῦ ἔθνους ἑορτῶν, ὁ δὲ πόθος ὅπως συντελέσωσιν εἰς ἐπιτυχίαν τούτων εἶνε ἀρκούντως ἰσχυρὸς, καταπνίγων τὰ φίλαυτα αἰσθητά. Πασῶν δὲ μάλιστα ἡ πανελληνίου τῶν Ὀλυμπίων πανηγυρις προώρισται νὰ συναγείρη εὐέλπιδας τοὺς μουσολήπτους, φιλοτιμουμένους ἢ ἀνορθώσωσι τὰς εὐκλείεις τῶν ἀρχαίων ἐπιδείξεις. Καὶ ἂν κατὰ τὸν παρόντα χρόνον ἀνέριφτος ἀποδειχθῇ ὁ εὐγενὴς οὗτος σκοπός, ὅμως μεγάλη ἀμοιβὴ παντός φιλοπάτριδος ποιητοῦ ἔσται, καὶ μόνον ἂν διὰ τῶν ποιημάτων του ἐμπνεύσῃ εἰς ὀργώσας φύσεις νέων τὸν ἔνθεον ζῆλον πρὸς ποίησιν γενναιοτέρων ἔργων, καὶ μόνον ἂν Θουκυδίδης τις ἄλλος δακρύσῃ ἐν τῇ ἀκροασει, ὡς ζῆλῶν τοῦ πατρὸς τῆς ἱστορίας τὴν δόξαν ἐδάκρυσε τὸ πάλαι ὁ μέγας ἱστορικός, ἐπιδεικνυμένου τοῦ Ἡροδότου τὰς ἰδίαις ἱστορίας.

Τοιαύτας γενῶσι προσδοκίας οἱ πνευματικοὶ τῶν Ὀλυμπίων ἀγῶνες, ἐν οἷς καὶ ὁ ἐπὶ χρησταῖς ἐλπίσι τὸ πρῶτον ἀγόμενος νῦν Φιλαδέλφειος ἀγὼν λυρικῆς ποιήσεως.

Εἰς τὸν ἀγῶνα τοῦτον ὑπεβλήθησαν, ὡς ἀρχόμενοι τοῦ λόγου εἶπομεν, 54 συλλογαὶ λυρικῶν ποιημάτων. Τούτων μία, ἡ Οὐλοκρατία, ἀπεκλείσθη τοῦ ἀγῶνος, ὡς ἀποτελούμενη ἐξ ὑπεροκτακῶν στίχων, κατὰ παράβασιν ῥητοῦ ἄρου τοῦ ἀγῶνος, ἠρίζοντος ὅτι δεκτὰ εἶναι ποιήματα ἔχοντα οὔτε ὀλιγωτέρους τῶν τετρακοσίων, οὔτε πλείονας τῶν ὀκτακοσίων στίχων· καὶ σημειοῖ μὲν ὁ ποιητὴς ὅτι τὸ ποίημα του σύγκειται ἐξ 790 στίχων, ἀλλ' ὁ ὑπολογισμὸς του δὲν εἶναι ἀκριβής. Ἐπίσης ἀπεκλείσθησαν καὶ συλλογαὶ τινες, ὧν οἱ ποιηταὶ ἦσαν γνωστοί. Ἀνωνύμου ὄντος τοῦ ἀγῶνος, δὲν ἐκρίθη ὀρθὸν νὰ μετάσχουσιν αὐτοῦ οἱ ἠπώδηποτε φανερώσαντες τὸ ὄνομα τῶν καὶ προσελθόντες μετ' ἀποκεκαλυμμένον τὸ πρόσωπον ἵνα καταπαλαίσωσιν ἀγνώστους ἀντιπάλους. Εἴτε πλεονέκτημα εἴτε μειονέκτημα θεωρηθῇ τοῦτο, ἀναντίλεκτον ὅμως ὅτι ἀγῶν τοιοῦτος δὲν εἶναι ἰσοπαλῆς. Ὅθεν ἀπεκλείσθησαν τοῦ ἀγῶνος αἱ ἐπόμεναι συλλογαὶ:

ΤΕΤΡΑΚΟΣΙΟΙ ΣΤΙΧΟΙ. Ἐκ τῶν ὀκτὼ ποιημάτων τῆς συλλογῆς ταύτης ἐδημοσιεύθησαν μετὰ τῆς ὑπογραφῆς τοῦ ποιητοῦ τὸ ποίημα ἢ Νεότης ἢ Πρωτοχρονιάς ὄνειρον (ἐξ ὑπεροκτακῶν στίχων ἀποτελούμενον) ἐν τῷ ἐνταῦθα ἐκδιδόμενῳ ἄλλοτε περιοδικῷ συγγράμματι Μουσείῳ (1872 σ. 50), ἕτερα δὲ δύο ἐν τῷ Ποιητικῷ Ἀνθῶνι τῆς Ζακύνθου (1887 σ. 484—485).

ΑΛΓΗ. Συλλογὴ λυρικῶν ποιημάτων, ὧν τὸ μὲν ἐπιγραφόμενον Ῥοδοδάφνη ἐδημοσιεύθη ἐν Ἐθνικῆς Βιβλιοθήκης τ. Γ' σ. 285, τὸ δ' ἐπιγραφόμενον Ἐξορία ἐν τ. Δ' σ. 93 τοῦ αὐτοῦ περιοδικῷ συγγράμματι.

ΠΟΙΗΜΑΤΑ ΔΗΜΩΔΗ. Τούτων ἀποσπάσματα ἐδημοσιεύθησαν ἐν Ἡμερολογίῳ τοῦ κ. Κ. Σκόκου διὰ τὸ ἔτος 1889 σ. 84 καὶ 345.

Ο ΠΑΡΑΛΥΜΕΝΟΣ. Ὀλόκληρον τὸ ποίημα τοῦτο ἐδημοσιεύθη ἐν ποιητικῇ συλλογῇ ἄρτι ἐκδοθείσῃ.

ΜΑΡΓΑΡΙΤΑΡΙΑ. Καὶ τῆς συλλογῆς ταύτης τὰ ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν Τὸ χωριὸν καὶ Ἡ θάλασσα καὶ σὺ ἔχουσι δημοσιευθῆ.

ΣΚΕΨΕΙΣ ΚΑΙ ΠΟΒΟΙ. Ὁ ποιητὴς ταύτης ἐφάνερον τὸ ὄνομα του εἰς τοὺς κριτὰς δι' ἰδιαιτέρας ἐπιστολῆς.

Αἱ λοιπαὶ συλλογαὶ δύνανται νὰ ταχθῶσιν εἰς δύο μεγάλας κατηγορίας, ἴσας μὲν περίπου τὸν ἀριθμὸν, ἀλλ' ἀνίσους καὶ ἀνομοίους τὴν ποιότητα. Εἰς τὴν πρώτην τῶν κατηγοριῶν τούτων, περιλαμβάνουσιν τὰ ἀποτρίμματα τοῦ ἀγῶνος, ἀνήκουσιν αἱ ἐπόμεναι συλλογαὶ:

- 1) ΠΟΙΗΤΙΚΟΣ ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΠΕΡΙ ΥΠΑΡΕΞΕΩΣ ΘΕΟΥ.
- 2) ΦΘΟΓΓΟΙ ΛΥΡΑΣ ΑΦΕΛΟΥΣ.
- 3) ΤΗΣ ΟΤΕ ΜΕΝ ΕΥΘΥΜΟΥ ΟΤΕ Δ' ΑΛΓΟΥΣΗΣ ΚΑΡΑΙΑΣ ΛΥΡΙΚΗ ΣΥΛΛΟΓΗ.
- 4) ΠΛΟΙΟΝ ΕΝ ΤΡΙΚΥΜΙΑ.
- 5) ΣΥΛΛΟΓΗ ΠΟΙΗΤΙΚΗ.
- 6) ΦΑΝΤΑΣΜΑΓΟΡΙΑ ΕΙΣ 1 ΠΡΑΞΙΝ.
- 7) Η ΕΠΙ ΤΗΣ ΓΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.
- 8) ΕΡΗΜΙΑ ΠΕΝΘΟΣ ΔΑΚΡΥΑ ΟΡΚΟΣ.
- 9) ΕΛΛΑΣ.
- 10) Η ΕΙΣ ΠΑΡΝΑΣΣΕΩΝ ΑΠΟΔΗΜΙΑ ΜΟΥ Η Ο ΑΠΟΤΥΧΩΝ ΠΟΙΗΤΗΣ.
- 11) ΝΕΚΡΟΒΟΛΙΣ.
- 12) ΤΑ ΠΡΩΤΑ ΜΟΥ ΠΤΕΡΥΓΙΣΜΑΤΑ. Ποιήματα λυρικά.
- 13) Η ΕΝ ΧΡΙΣΤΩ ΕΚΚΑΘΑΡΙΑ ΤΟΥ ΘΕΟΥ.
- 14) Η ΦΙΛΟΠΑΓΜΩΝ ΚΑΙ ΙΑΙΟΤΡΟΠΟΣ ΜΟΥΣΑ. Ποίημα ἀνεκδότου πρωτότυπον.
- 15) ΙΑ.
- 16) ΒΡΥΛ.
- 17) Συλλογὴ ἀνεπιγραφῶν ὑπὸ τὸ ῥητὸν «Ὡ πόσοι, πόσοι Βύρωνες παρέρχονται ἡσύχως! (Σ. Βασιλειάδης).»
- 18) Ἀπόσπασμα ἀνεκδότου λυρικοῦ ποιήματος Η ΚΡΗΤΗ. (Ἔσμα Δ').
- 19) ΔΗΜΩΔΗΣ ΛΥΡΙΚΗ ΠΟΙΗΣΙΣ.
- 20) ΤΟ ΟΝΕΙΡΟΝ ΜΟΥ. Ποίημα λυρικόν.
- 21) ΜΟΛΠΑΙ.
- 22) ΡΟΔΑ ΚΑΙ ΑΚΑΝΘΑΙ.
- 23) ΦΑΝΤΑΣΙΑΣ ΠΤΕΡΥΓΙΣΜΑΤΑ.
- 24) ΟΣΤΕΟΜΑΝΤΕΙΑ.

Οὔτε ὁ μέγας ἀριθμὸς, οὔτε τὸ περιεχόμενον τῶν ποιημάτων τούτων ἐξέπληξαν τοὺς κριτὰς, ἐνθυμομένους ὅτι εἰσὶ καὶ ἐν Μούσῃσιν Ἐρινύες. Ἀνεωγμένα καὶ ἀφθονοὶ αἱ τῶν Μουσῶν θύραι, λέγει ἀρχαῖον τι λόγιον, καὶ ἀκόλυτος ἢ εἴσοδος εἰς πάντα· ἀλλ' οἱ εὐνοούμενοι τρόφιμοι τῶν Μουσῶν μόνον δύνανται νὰ διακρίνωσι καὶ δρέπωσι τὰ ἀνθὴ ἐκ τῶν ἀκηράτων τοῦ Παρ-

νασσοῦ λειμώνων· οἱ δὲ λοιποὶ, ὁ τῶν στιχουργῶν χυδὴν ὄχλος, ἐξέρχονται ἀποκομίζοντες ἀκάνθας, καὶ οὐαὶ εἰς τοὺς ἐντυγχάνοντας αὐτοῖς! Οἱ κριταὶ θεωροῦσιν οὐ μόνον ἀνάξιον τοῦ ἀγῶνος, ἀλλὰ καὶ ἀνωφελές νὰ καταδείξωσιν εἰς ἑκάστου τῶν ποιημάτων τούτων τὰς πλημμελείας, ἢ ἂν που λανθάνωσι καὶ τινες ὀλιγοσταὶ ἀρεταὶ νὰ ἐξάρωσι ταύτας· ἀνωφελές, διότι οὐδεμίαν τρέφουσιν ἐλπίδα ὅτι ἡ κρίσις θὰ ἐγίνετο οὕτω καὶ ἀγαθὸς τινος παραίτιος, ὦν τὸ μέγιστον ἢ ἀποτροπὴ τῶν ὑποβαλόντων τὰ ἔργα ἐκεῖνα εἰς τὸν ἀγῶνα ἀπὸ ἀσχολίας ἐπιμόχθου μὲν εἰς αὐτοὺς, ἀνιαιρωτάτης δὲ εἰς τοὺς ἀκούοντας. Ἄλλως δέ, ἂν ἐνδιέτριβον εἰς τὴν ἀνάλυσιν τῶν ἐν λόγῳ ποιημάτων, θὰ ἐκινδύνευον ἴσως νὰ κατηγορηθῶσιν ὅτι πειρῶνται νὰ καταστήσωσι καὶ τοὺς ἀκροατὰς συμμετόχους τῆς ἀνίας καὶ τοῦ καμάτου, ὑφ' ὧν αὐτοὶ κατελήθησαν ἀναγινώσκοντες τὰ ἔργα ἐκεῖνα. Καὶ ἀπαγορεύει μὲν ἡ φιλανθρωπία νὰ καταρασθῶμεν, ὡς ὁ ἀρχαῖος ἐπιγραμματοποιός, τοὺς ὑποβαλόντας αὐτὰ νὰ γράφωσι πλείονα, ἐπειδὴ μείζονα ταύτης μανίαν ἀδύνατον νὰ φαντασθῆ τις· ἀλλ' ἡ φιλανθρωπία ἀπαγορεύει ἐπίσης καὶ νὰ βραχνίζωμεν τοὺς μὴ πταίσαντας διὰ καταναγκαστικῆς ἀκροάσεως τοιούτων στίχων. Οὐχ ἦτοον ἵνα μὴ τυχὸν ὑποληφθῆ ὡς αὐστηροτέρα τοῦ δέοντος ἡ περὶ τούτων γνώμη ἡμῶν, δὲν κρίνομεν ἄσκοπον νὰ παρὰσχῶμεν δείγμα τι αὐτῶν. Μετὰ περισσῆς φειδοῦς σταχυολογοῦντες, λαμβάνομεν τὰ δείγματα ἐκ δύο μόνον ποιημάτων, τοῦ κατωτάτου τὴν τάξιν καὶ τοῦ ἐν συγκρίσει πρὸς τὰλλα τῆς κατηγορίας ταύτης καλλίστου.

Τὸ κατώτατον τὴν τάξιν εἶναι ὁ Ποιητικὸς διάλογος περὶ ὑπάρξεως Θεοῦ. Ὁ γράψας τὸν διάλογον τούτον, ἐν τῷ ὁποίῳ προσπαθεῖ ν' ἀρθῆ εἰς αἰθέρια ὕψη μεταφυσικῶν ἰδεῶν διὰ ξυλίνων πτερυγῶν, φαίνεται ἔχον ἐννοιάν τινα τῆς ὁμοιοκαταληξίας, ἀλλ' ἀμυδρὰν καὶ ἀσαφῆ, ἀσ' οὐ νομίζει καλῶς καὶ ὁμοιοκαταληκτικῶς συνεζυγμένα τὰ ἔθνη μὲ τὰ γένη, τὸ ἐγνωρίσαν μὲ τὸ ἐπότισαν, τὴν ἀγάπην μὲ τὴν ἀπάτην καὶ μυρία ἄλλα τούτοις ὅμοια· ἀλλ' οὐδὲ εἶδῃσιν ἔχει ῥυθμοῦ· οἱ στίχοι τοῦ ἀποτελοῦνται ἐκ δεκαπέντε συλλαβῶν, ἐπιμελέστατα ἠριθμημένων ἐπὶ τῶν δακτύλων· εἰς μάταιον ὅμως θὰ ὑποβληθῆ κόπον ὅστις ἤθελε ζητήσῃ ν' ἀνεύρῃ ἐν αὐταῖς καὶ τὸ ἐλάχιστον ἔγνος ἰσχυρῶν ἢ τροχαίων, ἢ ἄλλου τινὸς οἰουδῆποτε χαρκακτῆρος στίχων πλὴν τοῦ ἀριθμοῦ τῶν συλλαβῶν. Ἀλλὰ καὶ τὰ φιλοσοφικὰ ἐπιχειρήματά του εἶναι ἐραμιλλὰ τῆς στιχουργικῆς δεινότητος αὐτοῦ. Λέγει ὁ Ἡγούμενος πρὸς τὸν ποιητὴν μεταξὺ ἄλλων: Οὗτοι, διὰ τῆς ἀληθοῦς γνώσεως τῶν πραγμάτων καὶ τῆς ὑγιούς, λέγει ὁ ἄγγλος μοναχὸς Βακόν, ἐξέρχονται τῆς πλάνης ἀναγνωρίζουσι τὸν Θεόν.

«Brûle ce que tu as adoré,
adore ce que tu as brûlé.»

λέγει πρὸς τὸν rex-Clovis ὁ ἐπίσκοπος Saint-Remi καὶ τὰ στρατεύματά του βαπτίζονται αὐτοστιγμίαι. Τῆς συζύγου του ἡ Κλοτίλδης ἠριάμειυσεν ἡ πίστις· Τοῦ νικητοῦ κατίπασεν τοῦ ἔθνησμοῦ ἡ φθίσις. «Hoc signo vinces.» Ἰδοὺ τρεῖς λέξεις πυρρίνου, ὁρατῆς, ἄς ὁ Κωνσταντῖνος ἐν τῷ ἀέρι εἶδε γραπτὰς . . . ὁ σταυρὸς ὑψώθη καὶ πάντες τὸν προσεκύνησαν· ὁ Θεὸς ἐγνώσθη καὶ πάντες ἀπεσιώπησαν. (στ. 510 κτλ.).

Καὶ παρακατιῶν.

Τούτ' αὐτὸ ἐπράξαν καὶ γνωστοὶ σοφοὶ πολλοὶ ἄλλοι· Οἱ Descartes, Bossuet, Fénelon ἅπαντες γάλλοι. Ὁσαύτως, οἱ Leibnitz, Kant, Sturm (sic) σοφοὶ παρὰ Γερμανοὶ ἀποδεικνύοντες τὸν Θεόν, δι' ὃν ἦσαν ἔμμανεῖς. (μυνοῖς, Οἱ Ἄγγλοι Boyle, Ray ποσῶς δὲν ὑπέστησαν, εἰς φανατικῶν τὰς προσβολὰς ἐνεκαρτέρησαν. Κλέος ἄρθιτον αὐτοῖς! Θεοῦ τὴν γνῶσιν ἐπόθουν· ἔγραπον, ἐδίδασκον καὶ ἀείποτε ἐμύχθουν! (στ. 537 κτλ.).

Ἐλθωμεν ἤδη καὶ ἐπὶ τὴν ἐτέραν συλλογὴν, ἣν θεωροῦμεν τὴν κρατίστην τῶν ἄλλων ἀδοκίμων, διότι ὁ γράψας φαίνεται στιχουργὸς ἐμπειρότατος· οἱ στίχοι τοῦ βέουσιν ἀβίαστοι ἢ δ' ὁμοιοκαταληξία αὐτοῦ εἶναι συνήθως πλουσιωτάτη, ἀλλὰ τὰ νοήματα ταπεινά, τετρημένα καὶ ἐνίοτε παραλογώτατα. Ἡ συλλογὴ ἀποτελεῖται ἐκ μακροῦ ποιήματος εἰς ἔξομα τῆς Ὀστεομαντείας, ἐξ ἐνός παιδικοῦ ἢ μᾶλλον παιδαριωδιστάτου ἔξοματος Πρὸς τὰ παιδάκια, καὶ ἐκ τῆς Γυναικός, ποιήματος εἰς ἔξομα τῆς ἐν ᾧ ἡ περικαλλῆς ἡρωὶς συγκρίνεται πρὸς τὴν εἰκόνα τοῦ Κιντιλιανοῦ (!), ἣτοι πιθανῶς τοῦ περὶ Ῥητορικῆς τέχνης γράψαντος Ῥωμαίου Κοιντιλιανοῦ, διότι Κιντιλιανὸν ζωγράφον ἡμεῖς τοῦλάχιστον οὐδένα γνωρίζομεν. Ἰδοὺ ἀπόσπασμα τοῦ Β' ἔξοματος τῆς Ὀστεομαντείας·

Ἄθνατον ἀπόσπασμα ἀγνωσμένης γλώσσης, ἄθλον ὑπὲρ τῆς ἀρετῆς καρδίας ὀργιώσης, πίστεως ἔργον ἅγιον συζύγου Κλυταμνήστρας, ἡδὴ προσευχητήριος πριαπεικῆς ὀρχήστρας, φιλανθρωπίας δάκρυα εἰς ὄμματα δημίου καὶ συμβουλαὶ πολυπύριτοι θηλάζοντος νηπίου, εἶν' ἐτι πιστευτότερα διὰ τοῦ ἀπιστούντος καὶ τὰ βακτηρήδι' ἀδελφούς γνησίους των φρονούντας, ἢ δε' ἢ μήτηρ τοῦ Θεοῦ θαυματουργὸς ἐράνη, κ' εἰς ἐν τῆς νεῦμα ἐκυσάν οἱ γαῦροι Μουσουλμᾶνοι· καὶ κατεβρυματίσθησαν τριήρεις ἀλαζόνες καὶ ἠττημένοι ἔρευγον πρὸ δούλων ἡγεμόνες. Ἐπουρανίου μουσικῆς ἄγνωστος ἐτι στόνος, ἀκτις ἐπὶ τῆς δάφνης μας πνευματικοῦ Σειρίου· τὸ ἐπεσεῖδιον αὐτὸ τοῦ ἱεροῦ ἀγῶνος ζῶντα τὸν φιλελλητισμὸν δεικνύει τοῦ Κυρίου.

Οὐδ' ἡ ἐπὶ τῆς δάφνης ἀκτις τοῦ Σειρίου οὐδ' ὁ φιλελλητισμὸς τοῦ κυρίου οὐδ' αὐτὴ ἡ ἐν ἀρχῇ τερατώδης σωρεία τῶν παρὰ προσδοκίαν σχημάτων δύνανται νὰ ἐξισωθῶσι κατὰ τὴν γαλιότητητα πρὸς τὸν στιγματισμὸν τῶν ἀπιστούντων ὡς φρονούντων ἀδελφούς αὐτῶν γνησίους τὰ βακτηρήδια, ὡς λέγει ὁ γράψας, τὰ βακτηρήδια ἢ τὰς βακτηρίδας ὡς λέγουσιν οἱ κοινοὶ τῶν ἀνθρώπων· ἤκουσε φαίνεται ὅτι ὑπάρχει θεωρία

(*) Ἐννοεῖ βεβαίως τὸν ἀπὲρ Σειρίου.

τις περὶ καταγωγῆς τοῦ ἀνθρώπου ἐκ πιθήκων καὶ ἠβέλησε διὰ τῆς ὑπερβολῆς νὰ νὰ γελοιοποιήσῃ ἐτι μᾶλλον αὐτήν· ἐν ὅμως ἡγνοεῖ τὸ καιριώτατον ὅτι τὰ βακτηρήδια δὲν εἶναι ζῶα, ὡς ὑποθέτει, ἀλλ' ὑπάρχοντα εἰς τὸ γένος τῶν φυτῶν.

Ἄλλ' ἀρκοῦσι τὰ ὀλίγα ταῦτα περὶ ἔργων παντελῶς ἀναξίων λόγου. Μεταβῶμεν δὲ νῦν εἰς τὴν ἐξέτασιν τῶν δοκιμωτέρων.

(*Ἐπεται συνέχεια)

ΑΓΝΩΣΤΟΙ ΑΘΗΝΑΙ

ΤΑ ΑΝΑΦΙΩΤΙΚΑ

Τὰ βλέπει τις ἐν σωρῶ οἰκίσκων, κυανῶν καὶ λευκῶν καὶ κιτρίνων, ἐκτεινόμενα ὡς παρδαλὸν κλιμακωτὸν ψηφιδωμα ἐπὶ τῆς ἀρκτικῆς πλευρᾶς τῆς Ἀκροπόλεως. Κατὰ τὰς σκοτεινάς νύκτας ἀναδίδονται ἐδῶ κ' ἐκεῖ φῶτά τινα, μὲ μίαν θαμβὴν φεγγοβολὴν γύρω, ὡσεὶ ἀπὸ φωταγωγοῦμένων σπηλαίων κατὰ δὲ τὰς σεληνοφειγείς, ἐνῶ αὐγάζονται ἄνω αἱ μεγαλοπρεπεῖς μετόπαι τοῦ Παρθενῶνος, λευκάζουσι ταῦτα ἀμυδρῶς καὶ μόνον, ὡς ταινία ἀτμῶν περιζωνύουσα τὸν ἱερὸν βράχον.

Ἄλλὰ τὴν ἡμέραν τὰ μικρὰ παραθυρα τῶν οἰκίσκων των, οἱ στενοὶ δρομίσκοι των, τὰ γομφώματα τῶν κατατετραμμένων στεγῶν ἐδῶ, τῶν ἀναρρόπων θέσεων ἐκεῖ, τῶν προεκτάσεων τοῦ ἀμαυροῦ γρανίτου ἄλλου, δίδουσιν εἰς αὐτὰ τὴν ὄψιν μεγάλης ἀναγλύφου εἰκόνας, περιπλακιστομένης ἄνω ὑπὸ τῶν κοκκινωφάων πετρῶν τοῦ προουρίου, κάτω ὑπὸ τῶν ἀμαυρῶν στεγῶν τῶν οἰκιῶν καὶ δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ ὑπὸ τῶν χαμηλῶν κωδωνοστασιῶν δύο ναίσκων.

*

Τὰ Ἀναφιώτικα κείνται ἀκριβῶς ὑπὸ τὰς Μακρὰς Πέτρας, ἐν τῇ θέσει τοῦ ἀρχαίου Πελασγικοῦ. Παλαιὸς ἐκ Δελφῶν χρησμός εἶχεν ἀπαγορεύσει εἰς τοὺς Ἀθηναίους τὴν οἰκισιν τῆς θέσεως ταύτης καὶ ἐπὶ πολὺν χρόνον οἱ κάτοικοι εἶχον σεβασθῆ τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ. Ἀλλὰ κατὰ τὸν Πελοποννησιακὸν πόλεμον, ὅτε ὁ Ἀρχιδάμος ὁ Ζευξιδάμου εἰσέβαλεν εἰς τὴν Ἀττικὴν, οἱ κάτοικοι τῶν ἐξω δήμων ἠναγκάσθησαν νὰ καταφύγωσιν ὅλοι εἰς τὸ Ἄστυ. Ἐκ τῆς συρροῆς ὅμως ταύτης προήχθη μεγάλη στενοχωρία καὶ τότε οἱ Ἀθηναῖοι, ἐκόντες ἄκοντες ἠναγκάσθησαν νὰ ἐπιτρέψωσι τὸν συνοικισμὸν τοῦ Πελασγικοῦ.

Ἀπὸ τότε ὅμως ὁ χρησμός τῶν Δελφῶν ἐλησμονήθη. Ὅτι ἐπράξαν ἐν ὄρα στενῆς ἀνάγκης

οἱ Ἀθηναῖοι εὗρον κατάλληλον νὰ συνεχίσωσι καὶ μετὰ τὴν παρέλευσιν αὐτῆς. Οὕτω δὲ ὁ συνοικισμὸς τοῦ Πελασγικοῦ ἐξηκολούθησεν ἐν μακρῇ σειρά ἑτῶν καὶ ἀπὸ Ἀντιπάτρου μέχρι Σύλλα, ἀπὸ Σύλλα μέχρι Ἀδριανοῦ, ἀπὸ Ἀδριανοῦ μέχρι Ἡρώδου τοῦ Ἀττικοῦ, μέχρι τῶν Βυζαντινῶν καὶ Φράγκων καὶ τῆς Τουρκοκρατίας. Ἐπὶ τῆς τελευταίας δὲ ταύτης περιόδου κατώκου ἐκεῖ οἱ μαῦροι δούλοι καὶ τεχνίται, μέχρι τῆς ἐπαναστάσεως, ὅτε ὀλόκληρος ἡ πόλις μετεβλήθη εἰς σωρούς καὶ ἐρείπια.

*

Μετὰ τὴν καθυσύχασιν τῶν πραγμάτων ἡ πόλις ἤρχισε ν' ἀναλαμβάνη κάπως. Διότι ὁ πολυετής πόλεμος καὶ ἡ ἀναρχία εἶχον καταβάλλῃ τόσον τοὺς κατοίκους, ὥστε μόλις εἶχον τὴν δύναμιν νὰ περισυλλέξωσι τὰ ἐδῶ κ' ἐκεῖ ἐρείπια καὶ ἀνεγείρωσι μίαν οἰανδῆποτε στέγην. Ἡ κίνησις τῆς πόλεως ὁμοιάζε πρὸς κρουσάγωμὸν ἐρπετὸν τὸ ὁποῖον μόλις ἀρχίζει νὰ συνέρχεται καὶ κινῆται, θερμαινόμενον ὑπὸ τὰς ἀκτῖνας τοῦ ἡλίου.

Βαθυμυδὸν ὅμως καὶ κατ' ὀλίγον ὅτε ἡ πόλις ὠρίσθη ὡς καθέδρα τοῦ βασιλείου, ἀνέλαθε νέον σθένος πάλιν πρὸς δημιουργίαν. Αἱ οἰκίαι ἤρχισαν νὰ διαδέχωνται τὰς οἰκίας, ἐν βαρεῖ καὶ ἀλληλενδέτερῳ ὄγκῳ ἐξαπλούμενοι καθ' ὅλας τὰς διευθύνσεις, αἱ ὁδοὶ νὰ ἐπεκτείνωνται, αἱ πλατεῖαι νὰ χαράσσωνται, οἱ κῆποι νὰ δεινδροφυτεύωνται καὶ μετὰ μικρὸν τὸ παλαιὸν τοῦ Κασκῆ τείχος νὰ καταρρίπτεται, ὡς πρόσκομμα τῶν εὐρέων τάσεων τῆς πόλεως. Ἀδριακόπως νέαι φροντίδες καὶ νέαι κόποι κατεβάλλοντο, ὡσεὶ ἡ πόλις συνησθάνετο τὴν εἰς τὸ μέλλον ἀποστολὴν τῆς ὡς ἀντιπροσώπου τοῦ ὅλου ἐλλητισμοῦ.

Ἐν τῇ πυρετώδει ταύτῃ ἀμίλλῃ ὅλοι συνεισέφερον, ὅλοι ἐργάζοντο ὅπως, δύναται τις νὰ εἴπῃ, ἐπὶ Θεμιστοκλέους, διὰ τὴν ἀνεγερσιν τῶν Μακρῶν Τειχῶν. Οἱ πλούσιοι εἰσάπανον τὸ χρῆμα των καὶ οἱ πτωχοὶ τὰς ἡμέρας των. Καὶ ὅτε αἱ οἰκίαι ἀνηγείροντο κομψαί, περικαλλεῖς, ἀπαστράπτουσαι ἐκ τοῦ Πεντελησίου μαρμάρου, ἀφ' ἐαυτῶν μαρτυροῦσαι τὴν χαρὰν τοῦ οἰκοδεσπότου διὰ τὸ αἴσιον πέρας, οἱ πλούσιοι εἰσῆρχοντο ἐντός καὶ οἱ πτωχοὶ, οἱ ὅποιοι αὐτεκαίρον ἐνεκεν τῶν ἀναγκῶν τῆς ἡμέρας οὔτε τόπον εἶχον ἵνα ἀνεγείρωσιν ἰδικὰ των οἰκῆματα, ἐχῶνοντο ὅπου εὕρισκον ὑποερπτόν τόπον, εἰς σκοτεινὰ ὑπόγεια, εἰς στενοὺς καὶ ἀνηλίους δρομίστους, εἰς βορβορώδη κρουσφύετα καὶ ἐκεῖ ἐνεπιστεῦοντο τὴν οικογενειακὴν των ἐστίαν.

Πλὴν ἡ ἀνεγειρομένη πόλις ἤρχισε νὰ προσελκύῃ τὰ βλέμματα τῶν ξένων. Ὅπως ἐν γένει εἰς πᾶσαν πόλιν εἰς τὴν ὁποίαν προωινίζεται ὅτι

θά συρρέυση ή εὐμάρεια καί ὁ πλοῦτος, αἱ Ἀθηναίηδες ἤρχισαν νά πληροῦνται μικρὸν κατὰ μικρὸν ἀπὸ διάφορα στοιχεῖα. Ἀλλοεθνεῖς συνέρρεον καθ' ἑκάστην ν' ἀνεύρωσιν ὑπὸ τὰς νέας Ἀθήνας τὸ κλεινὸν τοῦ Περικλέους Ἄστυ καί νά θαυμάσωσι τὸ μεγαλεῖον τῆς τέχνης· δημοθεῖς ἐπὶ μακρὸν χρόνον ὄνειροπολήσαντες αὐτὰς ἐν τῇ ξένη γῆ, ὅπου ἠγωνίζοντο τὸν ἀγῶνα τοῦ βίου, προσήρχοντο ἤδη, προσκυνηταὶ εὐσεβέστεροι τοῦ Μουσουλμάνου τοῦ πορευομένου εἰς προσκύνῃσιν τοῦ μνήματος τοῦ Προφήτου, διὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ πόθου των· πτωχοὶ οὐδὲ προσεῖλκεν ἡέργασίαι καὶ πλούσιοι, σπεύδοντες νά ἐγκατασταθῶσι διὰ παντός ὑπὸ τὸν γλαυκὸν οὐρανὸν, τὸν χαριέστατον δρίζοντα καὶ τὸν γλαυκὸν ἥλιον τῆς Ἀττικῆς.

Διὰ τοὺς προσερχομένους τοὺς ἐχρειάζετο χώρος· καὶ τὸν χώρον αὐτὸν ἠναγκάσθησαν νά παραχωρήσωσιν οἱ πενέστεροι ἂν δὲν ἤθελον τὸ πλεῖστον τῆς καθημερινῆς ἐργασίας των ν' ἀπορροφᾷ τὸ ἐνοίκιον. Καὶ ἀπεμακρύνθησαν λοιπὸν οὗτοι, ἀγοράζοντες ὅπως ὅπως μικρὸν γῆπεδον ἐκτὸς τῆς πόλεως, ὅπου ἤλπιζον νά μὴ ἐκταθῶσι τῶν πλουσίων αἱ φιλάρπαγες ὀρέξεις· Καὶ ἀνέκυπτον μικρὸν κατὰ μικρὸν εἰς τὰς ἐπιπτυχὰς τῶν πέριξ λόφων, ὅπισθεν τοῦ Ἰλισσοῦ, πρὸς τὸν Σιδηρόδρομον, πρὸς τὸ Τουρκοβοῦνι, πρὸς τὸν Λυκαθητόν οἰκίαι μικραὶ, διὰ τῆς λευκῆς αὐτῶν ὄψεως καὶ τῆς πέριξ ἀνθηρᾶς φύσεως, ἐκφράζουσαι ἀρκούντως τὴν ἐντὸς αὐτῶν βασιλεύουσαν φαιδρότητα καὶ γαλήνην. Οὕτω ἀνέκυψαν ἑξαφνα μίαν αὐγὴν καὶ δύο οἰκίσκοι ἄνωθεν τῆς ἐκκλησίας τοῦ ἁγίου Νικολάου τοῦ Ραγκαδά, ἐπὶ τῶν ἀρκτικῶν προπόδων τῆς Ἀκροπόλεως.

*

Ὁ ἓνας τῶν οἰκίσκων τούτων ἦτο τοῦ Γεωργίου Δαμίγου· ὁ ἄλλος τοῦ Μάρκου Σιγάλα. Ἐμφότεροι οἱ καλοὶ οὗτοι ἄνθρωποι κατήγοντο ἐξ Ἀνάφης τῆς μικρᾶς νήσου τῶν Κυκλάδων· ὁ ἓνας τούτων ἦτο ξυλουργὸς καὶ ὁ ἄλλος κτίτης· ἐπειδὴ δὲ αἱ δύο αὐταὶ τέχναι εἶνε καὶ αἱ μόναι ἀναγκαῖαι διὰ μίαν οἰκοδομήν, οἱ δύο οὗτοι ἄνδρες ἐσκέφθησαν ὅτι ἀμοιβαίως βοηθούμενοι ἠδύναντο εὐκόλως ν' ἀνεγείρωσι καὶ μίαν στέγην δι' αὐτοὺς καὶ τὰς οἰκογενεῖας των.

Εἶνε ἀληθές ὅτι ὅπως κατὰ τοὺς ἀρχαίους χρόνους καὶ σήμερον διὰ διατάγματος εἶχε ἀπαγορευθῆ αὐστηρῶς ἡ οἰκοδομήσις εἰς τὸν χώρον ἐκεῖνον καὶ οἱ δύο ἐργάται ἐδίστασαν κατ' ἀρχάς. Ἀλλ' εἴτε ὑπὸ φιλαρχαίου ζήλου ὄθουμένοι, εἴτε ἄλλως, ἀπεφάσισαν τέλος νά προβῶσι πρὸς πραγματοποιήσιν τοῦ σκοποῦ των. Καὶ πρῶτον ἤρχισαν διὰ νυκτὸς ἀθουρῶδες νά μεταφέρωσι πρὸς τὸ μέρος τῆς ἐκλογῆς των πέτρας καὶ ἄσβεστον καὶ ἄλλην οἰκοδομήσιμον

ἕλην. Οἱ πέριξ γείτονες, βλέποντες αὐτὰ διηπόρουσαν καὶ ἠρωτῶντο μεταξύ των, ποῖος τάχα εἶχε ἀπόφασιν νά οἰκοδομήσῃ ἐκεῖ. Ὁ Δαμίγος καὶ ὁ Σιγάλας οὐδὲν ἔλεγον· ἐξέφραζον μάλιστα τὴν αὐτὴν ἀπορίαν, πολλὰκις ἀπέτεινον τὴν αὐτὴν ἐρώτησιν πρὸς τοὺς ἄλλους, προσέβλεπον ἀλλήλους κἄπως πονηρῶς μειδιῶντες καὶ ἔλεγον:

— Ἐκκλησιὰ φτειάνουμε ἔς τὸ πέρα τὸ χωριό! Ἀλλ' οἱ γείτονες μίαν αὐγὴν ἠσθάνθησαν ἀληθῆ κατὰπληξιν. Τὸ ἡμῖσι τῆς οἰκοδομήσιμου ἕλης ἔλειπεν, εἰς τὴν θέσιν δ' αὐτῆς ἠγείρετο μικρὸς οἰκίσκος. Οἱ τοῖχοι τοῦ ἦσαν νωποὶ ἀκόμη, τὸ ἐδαφὸς τοῦ ἀνώμαλον, γύρω του τεμάχια ξύλων καὶ χωμάτων σωροὶ καὶ λάκκοι ἄτακτοι. Καὶ ἐνῶ οἱ γείτονες ἐβασανίζοντο ἀποροῦντες καὶ ἀναζητοῦντες μεταξύ αὐτῶν τὸν ἰδιοκτήτην τοῦ οἰκίσκου καὶ ἐπιρρίπτοντες πρὸς ἀλλήλους τὴν εὐθύνην, εὐρέθησαν εἰς τὴν ἀνάγκην νά ἀναφωνήσωσι δι' ἄλλον οἰκίσκον, ἀνακύψαντα αἰφνης ἐκεῖ μετὰ δύο νύκτας. Καὶ οἱ δύο οἰκίσκοι ἦσαν ἀπαράλλακτοι· τὰς αὐτὰς μικρὰς θύρας, τὰ αὐτὰ μικρὸν παραθύρα, τοὺς αὐτοὺς τοίχους προέχοντας ὡσεὶ παραγεμισμένους, τὸ αὐτὸ γείσωμα, τὰς αὐτὰς σχεδὸν τοξοειδεῖς γωνίας, τὴν αὐτὴν στέγην ἴσην καθ' ὅλα καὶ ἀνευ κεράμων.— Διότι οἱ οἰκοδομήσαντες αὐτοὺς εἶχον τὴν φιλοδοξίαν καὶ τὸν ἐγωισμόν νά τοῖς δώσωσι τὴν ἀρχιτεκτονικὴν τῶν οἰκιῶν τῆς πατρίδος των.— Καὶ ἐφ' ὅλων τούτων παρετηρεῖτο μίαι τις ἀνωμαλία περὶ τὴν ἐκτέλεσιν, μαρτυροῦσα ἀρκούντως τὴν σπεύδουσαν χεῖρα ἢ ὁποῖα ἐργασθῆ πρὸς ἀνεγερσίν των. Οἱ γείτονες ἐξήταζον αὐτοὺς λεπτομερῶς, τοὺς προσέβλεπον μετὰ δισταγμοῦ, μετὰ τινος φόβου κἄποτε, συλλογιζόμενοι ὅτι ἀνυπερθέτως ἀνηγέρθησαν δαιμόνων συνεργεῖα, ἐκτὸς ἂν ἤδη ὁ τόπος ἐκεῖνος προσέλαβε τὴν δύναμιν ν' ἀναδίδῃ οἰκίσκους ὅπως ἄλλοι τόποι ἀναδίδουν τοὺς ἀμανίτας. Εἰς ἀκράτητον δ' εἶχον φθᾶσῃ περιέργειαν μέχρις οὗ ἴδωσιν ὁποῖοι ἐμελλον νά κατοικήσωσιν αὐτοὺς. Καὶ δὲν ἐπερίμενον ἐπὶ πολὺ. Διότι τὴν ἐπομένην νύκτα οἱ οἰκίσκοι κατελήφθησαν καὶ τὴν αὐγὴν ἐνεφανίσθησαν αἰφνης εἰς τοὺς ἐκπλήκτους γείτονες αἰ ἀθραμιαῖαι κατὰ ἄτομα οἰκογενεῖαι τοῦ Δαμίγου καὶ τοῦ Σιγάλα. Οἱ νέοι κάτοικοι διητῶντο ἡσυχοὶ εἰς τοὺς οἰκίσκους των, μὴ ἐνοχλοῦμενοι πλέον ὑπὸ τῆς σκέψεως ὅτι τὸ ἡμῖσι τῆς μηνιαίας ἐργασίας των ὄφειλον νά δώσωσιν εἰς τὸν οἰκοδεσπότην, καὶ ἀφροντιστοῦντες ἂν ὑπεβλέποντο καὶ ὀλίγον ἀπὸ τοὺς γείτονας των. Τί θά κάμουν; θά τοὺς ἀνεχθοῦν μὲ τὴν πάροδον τοῦ χρόνου. Ἀλλὰ δὲν λείπουν μεταξύ τῶν ἀνθρώπων οἱ φθονεροὶ· αἱ ἀρχαὶ ἔλαβον ἐπὶ τέλους γνῶσιν τῆς οἰκοδομήσεως καὶ ἂν καὶ ἀργά, προσῆλθον ἐπὶ τόπου νά βεβαιωθῶσιν.

Ἀλλ' εἴτε ἐσκέφθησαν ὅτι τὰ γινόμενα δὲν ἀπογίνονται, εἴτε εἶδον ὅτι οἱ δύο οἰκίσκοι δὲν κατεῖχον εἰμὴ ἐλάχιστον κυβικῶν μέτρων γῶρον, ἀφῆκαν αὐτοὺς καὶ τοὺς ἐνοίκους των ἡσύχους.

Τὸ κατόρθωμα ἐν τούτοις αὐτὸ τοῦ Δαμίγου καὶ τοῦ Σιγάλα ἐγεῖνε ἤδη γνωστὸν μεταξύ τῶν ἐργατικῶν τάξεων. Πολλοὶ κατατρυχόμενοι ὑπὸ τῶν αὐτῶν ἀναγκῶν καὶ ἐκεῖνοι ἀκόμη οἰτινὲς τοὺς εἰρωνεύοντο πρῖν, λέγοντες ὅτι εἰς τὸν ἀέρα ἐκτιζον διότι αἱ ἀρχαὶ θά τὰ ἐκρήμιζον ἀμέσως καὶ θά ἐχάνοντο οἱ κάποι των, ἤδη τοὺς ἐζήλευον. Καὶ ἐπειδὴ ὁ ἄνθρωπος ἐπλάσθη ὑπὸ τῆς φύσεως μιμητικὸν ζῶον, οὗτοι ἤρχισαν νά μιμῶνται τοὺς συναδέλφους των. Ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν μίαν αὐγὴν ἐφανερώνατο καὶ ἓνας οἰκίσκος εἰς τὸν πέριξ χώρον, τῆρῶν πάντοτε ἐν τῇ ἐκτέλεσει τὴν αὐτὴν τοῦ πρωτοτύπου ἀρχιτεκτονικὴν. Μέχρις οὗ ἤλθεν ἡ ὥρα νά δώσωσι καὶ ἐν ὀνομα εἰς τὸν συνοικισμόν των. Τινὲς, καὶ πρὸ πάντων οἱ παλαιοὶ κάτοικοι τοῦ μέρους ἐκεῖνου, ὀνόμασαν αὐτὸν χαϊρεκάκος Νυκτογῶρι, ὡς δῆθεν διὰ νυκτὸς ἀνεγερθέντα. Πλὴν οἱ ἐνδιαφερόμενοι καὶ ἰδίως ὁ Δαμίγος καὶ ὁ Σιγάλας οἱ πρῶτοι οἰκιστῆ, οἱ ὅποιοι εἶχον τὸ δικαίωμα νά ἐπιβαλλῶνται εἰς τοὺς ἄλλους ὡς γενάρχαι, ὑπὸ εὐγενεοῦς ἰδέας ἐμπνεόμενοι, ἐκάλεσαν αὐτὸν Ἀναφιῶτικα ὡσεὶ εὐγνώμονες πρὸς τὴν γενέτειραν νήσον.

*

Δύναται ὅμως νά εἴπη τις ὅτι ἐκτὸς τοῦ πρὸς τὴν πατρίδα φίλτρου οἱ νέοι οἰκιστῆ εὕρισκον ἴσως καὶ κἄποιαν ὁμοιότητα σχέσεως, ποῖόν τινα συναϊρμόν τῆς τύχης μεταξύ τοῦ νέου συνοικισμοῦ καὶ τῆς παλαιᾶς πατρίδος καὶ πολὺ καταλλήλως τὸν ὀνόμασαν οὕτω. Διότι ὅπως διὰ νυκτὸς προέκυψαν οἱ οἰκίσκοι ἐπὶ τοῦ βράχου τῆς Ἀκροπόλεως οὕτω διὰ νυκτὸς, αἰφνης καὶ ἀπροσδοκῆτως, προέκυψεν ἐπὶ τῶν κυμάτων τῆς Μεσογείου ἡ Ἀνάφη. Ἡ ἀνάφαισι δ' αὐτῆς αὕτη ἀνάγεται εἰς τοὺς παλαισιτάτους καὶ μυθολογικοὺς χρόνους τῶν Ἀργοναυτῶν.

Οὗτοι φέροντες τὸ χρυσοῦν δέρας καὶ τὴν Μηδείαν καὶ τοὺς θησαυροὺς τοῦ βασιλέως Ἀήτου, ἐπέστρεφον εἰς τὰς πατρίδας των, ποθοῦντες τὴν ἀνάπαυσιν ἐκ τῶν πολλῶν κόπων καὶ τῶν πάλαιπωριῶν. Πλὴν ἡ Ἀργῶ ἡ ἐμψυχὸς ναῦς δὲν ἔμελε τόσον εὐκόλως νά εἰσπλεύσῃ εἰς τὰς ἰδιόκας των θαλάσσας, καὶ τὰ γαλακτὰ ὄρη τῆς πατρίδος των ἦτο μακρὰν ἀκόμη τοῦ νά ἐμφανισθῶσι εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς των. Ἡ κατάρρα τοῦ γέροντος βασιλέως, τοῦ ὁποίου τόσον ἀσπλάγχνως ἤρπασαν τὴν θυγατέρα μαζῆ μὲ τοὺς θησαυροὺς καὶ διεμέλισαν πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν τὸν υἱὸν του Ἄψυτρον καὶ οἱ Κόλχοι, κατεδίωκον αὐτοὺς νύκτα καὶ ἡμέραν. Καὶ ὅτε τέλος οἱ Κόλχοι, βαρυνθέντες τὸν ἄκαρπον ἀγῶνα καὶ

ἀπελπισθέντες διὰ τὴν εἰς τὴν πατρίδα ἐπάναδον, ἔπαυσαν νά καταδιώκωσιν αὐτοὺς μετὰ τῶν Φαιάκων συνοικισάντες, ἠγέρθησαν ἀπειλητικὰ κατὰ τῶν τολμηρῶν θαλασσοπόρων τὰ κύματα τῆς Μεσογείου, χωρὶς νά καταπραῦνῶνται πλέον εἰς τὰς μολπὰς τῆς λύρας τοῦ Ὀρφείου. Οὕτω μίαν νύκτα κατασκότεινον οἱ Ἀργοναῦται εἶχον καταληφθῆ ὑπὸ σφοδρᾶς θυέλλης καὶ ἀπέλιπες ἀνέμενον τὴν ὄραν τοῦ καταποντισμοῦ. Πλὴν αἰφνης ὁ Ἀπόλλων φανεῖς ἀπὸ τὰς Μελαντεῖους δευράδας, ἐτόξευσεν ἐν τῇ θυέλλῃ καὶ τὸ πυριφλεγῆς βέλος ἐδείξεν εἰς αὐτοὺς μικρὰν νήσον μέσῳ τῶν ἀναβραζόντων κυμάτων. Οἱ Ἀργοναῦται πλησιάζαντες ἀπεβίβασθησαν ἐκεῖ καὶ εὐγνώμονες ἀνήγειραν ἐπ' αὐτῆς ναὸν τοῦ Αἰγλήτου Ἀπόλλωνος. Τὴν δὲ νήσον ἐν τῇ ὁποίᾳ ἐσώθησαν ἐκάλεσαν λίαν προσφῶς Ἀνάφην καὶ αὕτη εἶναι ἡ πατρίς, ἡ μητρόπολις οὕτως εἰπεῖν, ἐκ τῆς ὁποίας προῆλθον τὰ Ἀναφιῶτικα.

*

Ἐν τούτοις ὁ μικρὸς συνοικισμὸς ἤρξανεν· οἱ οἰκίσκοι ἐπολλαπλασιαζόντο. Ὁ Δαμίγος καὶ ὁ Σιγάλας εἶχον καλὸν ποδαρικό καὶ ἔσυρον καὶ ἄλλους καὶ ἄλλους εἰς κατάληψιν γηπέδων, διὰ τὰ ὅποια οὐδεὶς ἐζήτηε λόγον. Διὸ συχνότερον ἤδη αἱ πρῶται τοῦ γλυκοχαράγματος λάμψεις ἐδείκνυον εἰς τοὺς γείτονας καὶ ἓνα οἰκίσκον, προσκεκολλημένον ὡς δάστρονον στερρῶς καὶ ἀναποσπάστως· Καὶ ὁ πλανώμενος ἐκεῖθεν ἔβλεπεν αὐτοὺς, ὡσεὶ παρθένου συγκρατούμεναι ἀπὸ τῶν χειρῶν ν' ἀναρριχῶνται συνδεδεμένοι ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ βράχου. Τὴν ἡμέραν κρυφίως ἐπληροῦντο οἱ λάκκοι, ἰσοπεδοῦντο αἱ πέτραι, ἀνεσκάπτοντο τὰ χώματα· τὸ νερὸν μετεκομίζετο κάτω ἀπὸ μίαν πλησίον τῆς Μητροπόλεως βρύσεως ἐντὸς βυτίων καὶ ἐπ' ὤμου, διότι ζῶα δὲν ἠδύναντο ν' ἀναβῶσιν ἐκεῖ· ὁ πηλὸς παρεσκευάζετο κάτω εἰς τὰ Καρνεδάκια ὅπου εἶνε ὀλίγον ἀπλωμα, τὰ ξύλα ἐκεῖ ἐκόπτοντο, αἱ παρυστάδες τῶν θυρῶν ἐκεῖ συνημολογοῦντο, τὰ παραθυρόφυλλα ἐκεῖ συνεδέοντο. Ἐπειτα ὅλοι οἱ ἐνδιαφερόμενοι, ὁ ἀνὴρ, ἡ γυνή, τὰ παιδιὰ, οἱ γείτονες, οἱ φίλοι, οἱ συγγενεῖς μὲ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου ἐφορτῶνοντο καὶ μετέφερον ἐπὶ τόπου τὰ χρεῖώδη, συντρέχοντες δι' ὅλης τῆς νυκτὸς, ἀλλήλοβοηθῶντες, σπεύδοντες νά μὴ καταληφθῆ ὑπὸ τῶν ἀρχῶν ἡμιτελής ἡ οἰκοδομὴ τὴν αὐγὴν καὶ κατεδαφισθῆ. Οὕτω δὲ ὁ οἰκίσκος ἐν φόβῳ καὶ προσδοκίᾳ ἀκαταπαύστῳ ἠγείρετο τέλος, περικλείων πάντοτε μεταξύ τῶν τοίχων ἢ τοῦ δαπέδου του παραχωμένους, ἀβεστοχορῖστους, παρηλλαγμένους τὰς μεγάλας ἐκείνας ἐπὶ τοῦ Πελασγικοῦ πέτρας, ἐπὶ τῶν ὁποίων οἱ παλαιοὶ εἶχον χαράξῃ τόσας ἐπιγραφὰς καὶ ἀπὸ

των όποιων ίσως ήδύνατο νά ώφεληθῆ ἡ ιστορία τοῦ τόπου.

Ἄλλ' οἱ πτωχοὶ ἐργάται δὲν ἐνδιεφέροντο τόσον διὰ τὴν ἱστορίαν τοῦ τόπου. Ἄρκοῦσα δι' αὐτοὺς τέρψις καὶ ἀνακούφισις ἦτο ὅτι εὕρισκαν τέλος ἕνα τόπον ν' ἀποθέσωσιν ὅπως ὅπως ἡσύχους τὰς γυναῖκας καὶ τὰ τέκνα των. Καὶ οἱ οἰκίσκοι ἐπολλαπλασιάζοντο, ἐξετείνοντο πρὸς τ' ἄνω μέχρι τῶν πλέον ἀπροσίτων καὶ καθέτων πλευρῶν τοῦ γρανίτου, καθιδρύοντο ἐπὶ τῶν μεγάλων πετρῶν τῶν συνεσωρευμένων πρὸς τὰ δεξιά ὡς Μανιάτικοι πύργοι ἐπὶ τῶν κρημνῶν τοῦ Ταυγέτου, συνεσφηνούντο ἐπὶ τῶν κρημνῶν καὶ ἐπὶ τῶν βημάτων του. Ὀδοντωταὶ προεξοχαὶ τοῦ γρανίτου, μὲ ὀλίγα λιθαρὰκια ἀκόμη καὶ χάλικας προσθέτους μεταβάλλοντο εἰς μονοπάτια· μικρὸν ἐκ πετρῶν τείχισμα παρὰ ἄνωθεν ἐχρησιμοποιοῦντο ὡς προαύλιον ἐλάχιστοι σωροὶ χώματος εἰς κῆπον. Καὶ ὅτε τέλος ὅλα περίε' ἐπληρώθησαν καὶ δὲν ἔμειναν ἐκ τοῦ χώρου ἐκείνου οὐδὲ σπιθαμὴ γῆς δι' οἰκοδομήν, οἱ ἐργάται ἐσκέφθησαν καὶ περὶ τοῦ Θεοῦ των. Ὁ Αἰνεῖας μὲν ἔκτισεν οἰκίαν ἔκτισε καὶ ναόν. Καὶ ἦτο μὲν ἐκκλησίαι, πρὸ τῶν ποδῶν των μάλιστα, ὁ ἅγιος Νικόλαος τοῦ Ῥαγκασῆ, εἰς τὴν ὁποίαν ἠδύνατο νά ἐκκλησιάζωνται ἀλλ' ἤθελον ἰδικὴν των ἑνορίαν, ἐκκλησίαν ν' ἀνήκῃ εἰς αὐτοὺς τοὺς ἰδίους καὶ νά μὴ φαίνωνται ἄθηρακοι. Οὕτω οἱ Ἀναριῶται συνελθόντες διὰ κοινοῦ ἐράνου ἀπέκτησαν δύο ἐκκλησίας, τὸν Ἅγιον Γεώργιον πρὸς ἀνατολὰς καὶ τὸν Ἅγιον Συμεῶνα πρὸς δυσμὰς τοῦ συνοικισμοῦ των.

Ὁ Ἅγιος Γεώργιος εἶνε μικρὸς λευκότατος ναῖσκος, μὲ ἀπλούστατον ἄνω τῆς θύρας κωδωνοστάσιον, ἀπὸ τοῦ ὁποίου κατέρχεται ὀρισιδῶς λεπτὸν σχοινίον καὶ τοῦ ὁποίου ὁ κώδων ἀνακρούμενος ἀναδίδει τόσον χαροποιᾶν καὶ τερπνὴν ἀπήχησιν εἰς τὸ κενόν, κτισμένος κάτω ἀπὸ τὰς ἀποτόμους πέτρας, αἱ ὁποῖαι εἰν' ἐτοιμοὶ νομίζεις νά πέσωσι νά τὸν καταπλακώσωσιν ἀλλὰ συγκρατοῦνται, αὐταὶ αἱ εἰδωλοατριδες μέχρι μυχιαϊτάτων, ὡσεὶ σεβόμεναι τὸ ἀπλοϊκὸν σκῆνος τῆς νέας θρησκείας. Ὁρθοῦται ὑψηλὰ ἐπὶ τεχνητοῦ καὶ χειροποιήτου ἐδάφους, περιβαλλόμενος γύρω ὑπὸ αὐλῆς ἡμαλῆς, ἐπὶ τῆς ὁποίας ἀνθίζει τὸ χαμαίμηλον καὶ ἡ ὁποία περίε' κατέχεται ὑπὸ πλατάνων καὶ χαμηλοῦ λιθίνου τοίχου, ἐπὶ τοῦ ὁποίου τὸ ἀπόγευμα παίζουσιν τὰ παιδία τῆς γειτονίας. Καὶ ὅταν τὸν βλέπῃ τις ἐκεῖ καὶ ὀπισθὲν του καὶ ἄνω τοὺς μικροὺς οἰκίσκους ἐν συνωστισμῷ ὡς πρόβατα δειλὰ, σπεύδοντα νά ταχθῶσιν ὑπὸ τὴν προστασίαν του, φαντάζεται ὀρθούμενον ἐν μεγαλοπρεπείᾳ καὶ αὐστηρᾷ ἀγλή, ἐπιπῶν ἐπὶ τῶν πετρῶν ἐκείνων, αὐτὸν τὸν μέγαν Στρατηλάτην, γρηγοροῦντα νύκτα καὶ ἡμέραν καὶ προσπί-

ζοντα κατὰ παντὸς κακοῦ τὸν εὐσεβῆ καὶ ἐργατικὸν ἐκείνον συνοικισμὸν.

Πλὴν ὁ Ἅγιος Συμεῶν ἀπολαύει περισσώτερον τῆς συμπαθείας τῶν Ἀναριῶτων. Οὗτος κεῖται πρὸς τὴν δυτικὴν πλευρὰν, βασιζόμενος ὅλος ἐπὶ ἐνὸς ὀγκώδους γρανίτου. Οἱ Ἀναριῶται δὲν ὀκοδόμησαν ἀλλ' ἐπισκεύασαν αὐτὸν, ὄντα παλαιὸν καὶ παρημελημένον. Πρὸ τῆς εἰσόδου αὐτοῦ ὕψωσαν μάνδραν καὶ ἐρύτευσαν κηπάριον· ἔβαψαν ἐξωτερικῶς τοὺς τοίχους του διὰ ταινιῶν πλατειῶν κοκκίνης καὶ κιτρίνης βαφῆς· ἤγειραν κομψὸν ἀναλόγιον τῆς οἰκοδομῆς κωδωνοστάσιον καὶ ἐπεμελήθησαν τὴν στέγην, ἐπὶ τῆς ὁποίας τῶρα φύονται τὰ χόρτα. Ἡ προτίμησις ὅμως, τὴν ὁποίαν τρέφουσιν οἱ Ἀναριῶται πρὸς αὐτὸν δὲν προέρχεται χάριν τοῦ πολιτοῦ προφήτου, τοῦ βασιτάσαντος ἐν τῇ ἀγκάλῃ τὸν Ἰησοῦν. Ὅπως οἱ Τρῶες, οἱ ὁποῖοι ἀνέβαινον συχνὰ εἰς ἐπὶ τῆς ἀκροπόλεως ὄχι διὰ τὸν ναὸν παρὰ διὰ τὸ Παλλαδίον τῆς Ἀθηνᾶς ἀπὸ τοῦ ὁποίου ἐξηρτάτο ἡ σωτηρία τῆς πόλεως, οὕτω καὶ οἱ Ἀναριῶται προτιμῶσι τὸν ναῖσκον τοῦτον, διότι ἐν αὐτῷ ἔχουσιν ἀποθήκη θαυματουργῶν εἰκόνων Παναγίας τῆς Καλαμιώτισσης, ἡ ὁποία ἐπαναφέρει εἰς αὐτοὺς ὅλας τῆς πατριδος των τὰς ἀναμνήσεις.

Δὲν εἶνε ὅμως ἡ ἀληθὴς εἰκὼν ἐν τῷ ναῖσκῳ τοῦ ἁγίου Συμεῶνος ἀλλ' ἀποτύπωμα αὐτῆς. Τὸ πρῶτότυπον εἶνε ἐν τῇ νήσῳ, φυλάσσεται ἐν τῇ Μονῇ καὶ οὐτε θέλει ν' ἀπομακρυνθῆ ἐκεῖθεν. Εἶνε δὲ τοῦτο μικρὰ εἰκὼν, κατὰ μαυροῦ ὡσεὶ ὑπὸ αἰθάλης καὶ τετριμμένη εἰς τὰ ἄκρα. Πρὸ πολλῶν ἐτῶν εὐρέθη ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ βουνοῦ, ἐντὸς μικροῦ καλαμῶνος, ἐξ οὗ καὶ ὀνομάσθη Καλαμιώτισσα. Πρῶτος εἶδεν αὐτὴν ἕνας βοσκῆς, ὁ ὁποῖος ἦλθε καὶ ἀνήγγειλε τοῦτο εἰς τὸ χωρίον. Εὐθὺς οἱ κάτοικοι ὅλοι καὶ οἱ ἱερεῖς ἐν λιτανείᾳ ἦλθον καὶ παρέλαβον τὴν εἰκόνα καὶ μετέφερον εἰς τὸ χωρίον, σκοποῦντες ν' ἀνεγείρωσιν ἐκκλησίαν. Πλὴν ἡ Παναγία ἐματαίωσε τὰς σκέψεις των φυγοῦσα διὰ νυκτὸς καὶ ἐπιστρέψασα εἰς τὸν καλαμῶνα. Οἱ κάτοικοι τῆς Ἀνάφης ἐσκέφθησαν τότε ν' ἀνεγείρωσι μονὴν ἀκριβῶς ἐπὶ τοῦ βουνοῦ, ἐπὶ τοῦ καλαμῶνος καὶ προέβησαν εἰς τὸ ἔργον· οἱ κτίσται ἐτοποθέτησαν τὰ βῆματὰ καὶ ἐχάραξαν τὰ θεμέλια. Ἄλλ' ἡ Παναγία, μὴ θέλουσα νά περιληφθῆ ὁ καλαμῶν ἐντὸς τῆς Μονῆς μετέτοπισε τὴν νύκτα τὰ βῆματὰ καὶ οἱ Ἀναριῶται ἠναγκάσθησαν νά δεχθῶσι τὸν τόπον τὸν ὁποῖον ἐξέλεξεν αὐτὴ, καὶ ἐκεῖ ἀνήγειραν τὴν Μονήν, ἐπὶ ἀποτόμου βράχου ὑψηλοτάτου, πρὸς τὸ ἐν μέρος ἔχοντος κρημνοὺς καὶ φάραγγας, καὶ πρὸς τὸ ἄλλο τὴν θάλασσαν, ἐκτεινομένην κάτω βαθυτάτην καὶ κυματώδη. Μετ' ὀλίγον ὅμως εὐσεβεῖς κλέπται ἄλλης νήσου προσωμίσθησαν διὰ πλοιαρίου ἐπὶ τοῦ βράχου καὶ ἀναβάν-

τες ἐκλεψαν τὴν θαυματουργῶν εἰκόνα καὶ μετέφερον ἐπὶ τῆς νήσου των. Πλὴν αὐτὴ μὴ εὕρισκοντα εὐάριστον τὴν διαμονὴν ἐκεῖ, μετὰ δύο νύκτας ἐπέστρεψε πάλιν εἰς τὸ πρῶτον τόπον τῆς.

Ἡ Παναγία Καλαμιώτισσα εἶνε πολὺ θαυματουργός. Κατὰ τὴν 8 Σεπτεμβρίου ὅτε τελεῖ πανηγύριν ἡ Μονὴ καὶ πολλοὶ προσκυνηταὶ ἀνέρχονται τὸ ἀνωφές καὶ τραχὺ μονοπάτι μέχρις ἐκεῖ, πολλὰ συμβαίνουν δυστυχήματα ἀλλ' ἡ χάρις τῆς εὐθὺς ὄλα τὰ προλαμβάνει. Ἐνας ἔπεσε πρὸς τὸ μέρος τῆς θαλάσσης καὶ ἐσώθη συλληθρῆς αἰφνης ἀπὸ εὐθραστον κλάδον κομαρίας· ἄλλος ἐκρημνίσθη ἀπὸ δυσθεώρητον ὕψος κατὰ τοῦ βράχου καὶ συνέτριψε τὸν πόδα ἀλλ' ἡ Παναγία, ἐμφανισθεῖσα εἰς τὸ ἔρημον ἐκεῖνο μέρος τῷ προσέειπε διὰ ζῶνης τὴν πληγὴν καὶ οὗτος διεσώθη καὶ ζῆ ἀκόμη μὲν χλωαίνων. Εἶνε δὲ ἀναρίθμητα τὰ θαύματα ὅσα κἀνεὶ καθεκάστην εἰς τοὺς βοσκούς τοῦ τόπου οἱ ὁποῖοι πολλάκις παρακολουθοῦντες τὰς αἰγὰς των, ἀναρριχῶνται ἀπρόσεκτοι ἐπὶ δυσβάτων κορυφῶν καὶ αἰφνης εὕρισκονται μέσω ὀδοντωτῶν πετρῶν, μὴ ἔχοντες πουθενὰ διεξόδον. Μόλις ὅμως ἀναμνησθῶσι τῆς Παναγίας, δρόμος ἀνοίγεται πρὸ αὐτῶν πλατὺς ὡς λεωφόρος μεγαλοπόλεως καὶ λείος ὡς κάστρον καὶ οἱ βοσκοὶ ἐπιστρέφουσιν ἀπροσκόπως εἰς τὰ ποιμνία των.

Ἄλλ' ἂν κἀμνη θαύματα πρὸς σωτηρίαν τῶν ἀνθρώπων κἀνεὶ ὅμως καὶ θαύματα πρὸς τιμωρίαν τῶν ἀπιστούντων εἰς αὐτὴν καὶ τὴν δύναμιν τῆς. Δὲν θὰ ἐξαλειφθῆ ἀπὸ τὴν μνήμην τῶν γερόντων τῆς νήσου ὁ ἀνεμοστρόβιλος ὁ ὁποῖος ἠγέρθη αἰφνης ἐν πληρεστάτῃ τῆς φύσεως γαλήνῃ καὶ ἀνήρπασεν ἐκτινάξας εἰς τὰ βάθη τῆς θαλάσσης τὴν ἀσεβῆ γυναῖκα, ἡ ὁποία δὲν ἠθέλησε νά εὐχαριστήσῃ ὡς καὶ ἡ σύτροφός τῆς τὴν Παναγίαν διότι ἀνῆλθε ἀκόπως τὸ βουνόν· ἀλλ' ἀπέδωκε τοῦτο εἰς τοὺς στιβαροὺς πόδας τοῦ ἡμίονου τῆς. Τίποτε δὲν ἔμειναν ἀπ' αὐτὴν μόνον τὸ μαυρὸν τῆς ἀνηπάγη ἀπὸ ἐνὸς θάμνου! . . . Καὶ τὴν προπερυσινὴν τιμωρίαν τὴν ὁποίαν ἐπέφερε κατακεραυνώσασα τὸν ἡγούμενον τῆς Μονῆς καὶ πολλοὺς πολίτας κατὰ τὴν ὥραν τῆς δοξολογίας διὰ τὴν ἀσέβειαν των. Διότι οὐτε οἱ πολῖται προσέφερον πλέον ἀργυρὰ περίαπτα ἢ ζωντανούς μόσχους καὶ δαμάλεις καὶ αἰγὰς εἰς τὴν χάριν τῆς, οὐτε ἀνέβαινον συχνὰ νά λειτουργήσωσι εἰς τὴν Μονήν, δαπανῶντες τὸ πλεῖστον τῆς οἰκικῆς των οικονομίας ὅπως ἄλλοτε, οὐτε πάλιν οἱ μοναχοὶ προσέφερον κατὰ τὰς πανηγύρεις τῆς Μονῆς τὰ ζῶα καὶ τὸν οἶνον νά φάγωσι καὶ νά εὐθυμῆσωσι οἱ προσκυνηταὶ πρὸς αἶνον μέγαν τῆς θαυματουργοῦ!

Τὰ θαύματα αὐτὰ καὶ αἱ τιμωρίαι τῆς Καλαμιώτισσης ἠναγκάσαν τοὺς ἐδῶ Ἀναριῶτας νά κατασκευάσωσιν εἰκόνα αὐτῆς ὁμοίαν τῆς πρῶ-

τοτύπου, καὶ νά στήσωσιν αὐτὴν ἐν τῷ ναῖσκῳ τοῦ ἁγίου Συμεῶνος. Οἱ εὐσεβεῖς ἐργάται προσφέρουν καὶ εἰς αὐτὴν ἐδῶ πολλὰ ἀφιερώματα καὶ βλέπεις ἤδη ἄνω τῆς εἰκόνας, ἐπὶ ἐρυθρᾷ ταινίας, ὀμμαθὸν ἀργυρῶν ὀφθαλμῶν καὶ χειρῶν καὶ ποδῶν μικρὰ ἀναστήματα παιδιῶν ἢ παρθένων ὅσα ἐκινδύνευσαν ὑπὸ ἀσθενείας καὶ ἡ μήτηρ ἔταξεν αὐτὰ διὰ τὴν σωτηρίαν των. Τὴν ἡμέραν καθ' ἣν πανηγυρίζει ἐν τῇ νήσῳ ἡ Μονή, καὶ οὗτοι ἐδῶ καλοῦσιν ἕνα ἱερέα καὶ πανηγυρίζουσιν, ἀποστέλλοντες εἰτα τὸ εἰσπραχθὲν χρηματικὸν ποσόν πρὸς οικονομίαν τῆς Μονῆς.

(Ἐπεται τὸ τέλος). ΑΝΑΡΤΗΣ ΚΑΡΚΑΒΙΤΣΑΣ

ΑΙ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΑΙ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ

Δίπλην τριαινῆς προεξέχει ἡ μακεδονικὴ χερσονήσος Χαλκιδικὴ εἰς τὸ Αἰγαῖον πέλαγος· ἡ δὲ ἀνατολικωτάτη τῶν τριῶν γλωχίδων φέρει τὸ ἐν παλαιοῖς τε καὶ νέοις χρόνοις περιώνυμον ἀκρωτήριον, τὸν Ἄθω. Πᾶς τις γνωρίζει τὴν διήγησιν τοῦ Ἡροδότου περὶ τῆς διώρυγος, ἧς τὴν κατασκευὴν διέταξεν ὁ Σέρξης πρὸ τῆς εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐκστρατείας του, οὐδ' εἶνε ὀλιγώτερον γνωστὴ ἡ μεγαλοπρεπὴς καὶ μοναδικὴ εἰς τὸ εἶδος τῆς πολιτείας τῶν μονῶν, ἧτις ἐν τοῖς χριστιανικοῖς χρόνοις κατέλαβε τὸν Ἄθω ἢ τὸ Ἅγιον Ὄρος, ὡς σήμερον καλεῖται ἡ χερσονήσος.

Ὁ Ἄθως ὑψοῦται μεγαλοπρεπῆς ἐν τῇ μονῶσει του ὑπὲρ τὰ βαθεὰ ὕδατα τοῦ στρυμονικοῦ κόλπου δίπλην ὀρεινῆς νήσου, ἐχούσης μῆκος μὲν δώδεκα ὠρῶν, εὖρος δὲ δύο μέχρι τριῶν καὶ συνδεσμένης μετὰ τῆς ἡπείρου μόνον διὰ στενῆς γλώσσης. Βαθμιαία καὶ ὀμαλὴ εἶνε ἐξ ἀμφοτέρων τῶν ἀκτῶν ἢ πρὸς τὸ μέσον ἀνωφεία, ἡ δὲ μέση ῥάχις ἀπλοῦται ἀνερχομένη κατ' ὀλίγον ἐν μακροῖς ἐλιγμοῖς καὶ ἕλκον ἐψομένη καὶ γινομένη ἀποτομωτέρα, εἰς ἀπολήγει εὐσώματος καὶ συμπαγῆς εἰς τὸν Ἄθω, περιβαλλόμενον ἐκ τριῶν μερῶν ὑπὸ τῆς θαλάσσης, ἐκ δὲ τοῦ τετάρτου συμφοῦμενον μέχρι τοῦ ἡμίσεος αὐτοῦ ὕψους μετὰ τῆς δασώδους ὀροσειράς. Μοναχικὴ καὶ ἐλευθέρᾳ αἰρεταὶ εἰς τοὺς ἀέρας ἡ κολοσσιαία κορυφή, φέρουσα ἐπὶ τοῦ ὀροπεδίου ἐκκλησιδίων καὶ μακρόθεν ὀρατόν, τὸν ὑψηλότατον καὶ προσηνεμώτατον τῶν ναῶν τῆς ἀνατολικῆς χριστιανωσύνης. Ἡ δ' ἐπιμήκης ὀροσειρὰ εἶνε δάσος συνεχὲς πλατάνων, ὄξυων, δρυῶν, ἐλαιῶν, συκῶν, κερυῶν καὶ καστανεῶν, κυπαρίσσων, ἀμπελώνων, δαρῶν καὶ λεπτοκαρυῶν, καταπράσινον καὶ ὑπὸ τῶν ἀέρων διαπνεύμενον ὀρεινὸν πανόραμα, ἐνθα τὸ ἄρωμα, ἡ λαμπρότης τῶν χρωμάτων καὶ ὁ ψηφιδωτός τῶν ἀνθέων τάπη μαγεύουσι τὴν αἴσθησιν, ἐνθα ἀκούεται ἀπαν-

ταχοῦ κέλαδος καὶ κελάρυσμα βυάκων, καταρρέοντων δίκην μακρῶν νημάτων ἀπὸ τοῦ ὑλομανοῦντος ὀροπεδίου καὶ συνεχιζόντων τὸν φλοίσθον αὐτῶν καὶ τὸ μινύρισμα διὰ τῶν θάμνων. Κάτω δὲ παρὰ τὸν αἰγιαλὸν ἐν ἰκανῇ ἀποστάσει ἀπ' ἀλλήλων, χωρίζομενα διὰ δασῶν καὶ ἀκρωτηρίων, ἐπὶ χλοερῶν ἐξαπλούμενα λειμώνων ἢ ἐπὶ θαλασσοπλήκτων βράχων οἰοεὶ ὑπὸ μεσαιωνικῆς τιнос γοητείας καθηλωμένα ἢ ἐντὸς φαράγγων δασοστεφῶν κατ' ἰδίαν κεκρυμμένα παρουσιάζονται τὰ μοναστικά φρούρια μὲ τὰ ὑψηλὰ αὐτῶν τείχη, μὲ θολωτοὺς πυλώνας, μὲ κωδωνοστάσια, μὲ πύργους ἐστέφανωμένους δι' ἐπάλλεων καὶ σιδηροφράκτους πύλας φρουρούσας τὰ βυζαντινὰ ἱερά ἐναντίον πάσης ἐχθρικῆς δυνάμεως.

Ταύτην ἐξεικονίζει εἰς ἡμᾶς ὁ Φαλλμεράγερ τὴν ἀπαράμιλλον φύσιν τοῦ Ἁγίου Ὁρους, καὶ αὐτὸς δὲ ἀναγκάζεται νὰ ὑμολογήσῃ κατ' ἐπανάληψιν, ὅτι ἡ γλῶσσα εἶνε παραπολύ πτωχὴ, ὥστε νὰ δυνήθῃ ὡσεὶ διὰ μαγικοῦ τιнос πλήγματος ν' ἀναπλάσῃ πρὸ τῆς ψυχῆς τὴν γοητικὴν καὶ τὴν μεγαλοπρεπῆ πολυχρωμίαν τοῦ πανοράματος ἐκείνου. Οὐδὲν λοιπὸν τὸ θαυμαστόν ἂν ἡ λαμπρὰ αὕτη δασώδης ἐρημία ἐπεδιώχθη ἀπὸ παλαιοῦ χρόνου ὑπὸ ψυχῶν βεβαρημένων ἀπὸ τοῦ κόσμου ὡς τελευταῖος σταθμὸς ἀνά τὴν διὰ τοῦ βίου τούτου πορείαν. Ἐκ δὲ τῶν ἀποχωρητηρίων εὐσεβῶν ἀσκητῶν προήλθον κατ' ὀλίγον μεγάλαι μοναί, ὧν αἱ κτήσεις καὶ τὰ δικαιώματα ἀνεγνωρίσθησαν ὑπὸ τῶν βυζαντινῶν αυτοκρατορῶν διὰ πολλῶν χρυσοβούλλων, ἔτυχον δὲ τοῦ σεβασμοῦ καὶ αὐτῶν τῶν Ὀθωμανῶν κατακτητῶν. Ἀπὸ τοῦ τέλους τοῦ δεκάτου αἰῶνος δυνάμεθα νὰ παρακολουθήσωμεν τὴν ἱστορίαν τοῦ Ἁθῶνος διὰ τῶν βυζαντινῶν ἱστορικῶν καὶ χρονογράφων, διὰ τῶν χρυσοβούλλων καὶ ἐπισήμων ἐγγράφων. Συγγραφεῖς καὶ ἀνώτατοι τῆς πολιτείας ἄρχοντες, ἱεράρχαι τῆς ἀνατολικῆς ἐκκλησίας καὶ αυτοκράτορες ἀκόμη εὐρον καταφυγὴν εἰς ταύτας τὰς μονάς. Νῦν δὲ περιλαμβάνει ἡ ὅλη περιοχὴ, ἀποτελοῦσα κοινὴν θρησκευτικὴν πολιτείαν ἔχουσαν ἰδίαν διοίκησιν ὑπὸ τὴν τουρκικὴν ἐπικυριαρχίαν, εἴκοσι μονάς μετὰ πολλῶν σκητῶν καὶ ἀσκητηρίων, καὶ κατοικεῖται ὑπὸ πεντακισχιλίων περιπόμων μοναχῶν. Οὗτοι μακαριανὸς τις οὔτε κοσμικὸς χριστιανὸς δύναται νὰ ἐγκατασταθῇ διὰ βίου ἐν τῇ χώρᾳ: αἱ δὲ περιηγητικαὶ ἰδιόξουσιν αἰσθάνονται θλίψιν, ὅτι δὲν ἐπιτρέπεται ποτε εἰς γυναικας ἀλλ' οὐδὲ εἰς θῆλυ ζῶον ἢ ἀποβίβασις εἰς τὸν ἱερὸν χώρον. Οὕτω δὲ ὁ Ἁθῶνος καὶ ἡ ἐνεκα τῆς ἀρχαιότητος, τῆς παλαιᾶς παραδόσεως καὶ τῶν καθιερωμένων συνθητῶν τοῦ βίου ἱερά μοναστικὴ αὐτοῦ πολιτεία ἀποτελεῖ πλειότερον καὶ τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει

πατριαρχείου, ὅπερ ἐξησθένησεν ἢ ἀπόσπασαι τῶν ὁμοδόξων ἀλλοφύλων ἐκκλησιῶν, τὸ ἠθικὸν κέντρον τῆς καθόλου ἀνατολικῆς ἐκκλησίας.

Τὴν δ' Εὐρώπην πλειότερον τῆς ἐσωτερικῆς ἱστορίας καὶ τοῦ ὀργανισμοῦ τοῦ παραδόξου τούτου ἀσκητηρίου ἐνδιαφέρουσιν αἱ ἐπὶ τοῦ ὄρους εὐρισκόμεναι βιβλιοθήκαι. Ἐκαστὸς σωστὸς φιλολόγος ὠνευρήθη ἐν τῷ βίῳ του τὴν ἀνεύρεσιν πολυτίμου τινοῦ χειρογράφου, ἀλλ' ὀλίγοι τὴν σήμερον ἤξιωθησαν τοιαύτης τινοῦ εὐτυχίας. Αἱ μεγάλαι βιβλιοθήκαι τῆς Εὐρώπης ἀπ' αὐτῶν ἤδη τῶν χρόνων τῆς ἀναγεννήσεως τῶν γραμμάτων ἐξητάσθησαν ὑπὸ μυρίων ἀπλήστον ὀφθαλμῶν, ἐξηρευνήθησαν δὲ καὶ αὐταὶ αἱ μάλιστα ἀπόκεντροι γωνίαι. Ἀπὸ τῶν ἤδη ἄριστα ταξινομημένων βιβλιοφυλακείων ἀκούομεν ἐξερχομένην οἰοεὶ φωνὴν τινα ἐπαναλαμβάνουσαν τὸ τοῦ ποιητοῦ «δυστυχία σου εἶσαι ἐγγονος», ἔρχεσαι μετὰ τόσους ἤδη προγενεστέρους ἐρευνητάς! Ἐφθάσαμεν μάλιστα εἰς τὸ σημεῖον, καθ' ὃ ἀνιχνευταὶ τινες ὑπεράγαν ζηλωταὶ ἐν τῇ ἀπελπισίᾳ αὐτῶν ἀνακαλύπτουσιν ἐνίοτε χειρογραφοὺς ἀπὸ μακροῦ ἤδη χρόνου περιλαμβανόμενα καὶ περιγραφόμενα πρὸς κοινὴν γνώσιν ἐν καταλόγοις ἐκδεδωμένοις διὰ τοῦ τύπου. Ἀφ' οὗ λοιπὸν οὕτω μικραὶ παρέχονται ἐν ταῖς εὐρωπαϊκαῖς βιβλιοθήκαις ἐλπίδες εἰς τοὺς πρὸς εὐρήματα περιπαθῶς ἔχοντας φιλολόγους, εὐνόητον εἶνε, ὅτι τὰ βλέμματα πάντων ἐστράφησαν ἡσήμερον ἀπληστότερα εἰς τὰς παμπάλαιας βιβλιοθήκας τῆς Ἀνατολῆς, καὶ δὴ εἰς τὴν τοῦ Σινᾶ, τὴν τῆς Πάτμου, τὴν τοῦ σεραγίου τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ πρὸ πάντων εἰς τὰς τοῦ Ἁγίου Ὁρους.

Ἡδη κατὰ τὸ τέλος τῆς κρηθούσης ἐκατονταετηρίδος ἤρξαντο αἱ ἐρευνᾶς ἐν Ἁγίῳ Ὁρει μετὰ τὸν Βιλλοαζῶνα ἠκολούθησαν ὁ Ζαχαρίας Λίγγενταλ, ὁ Γρίτσεβαχ, ὁ Φαλλμεράγερ, ὁ Μηνᾶς Μινωίδης, ὁ Ἐρμανουὴλ Μίλλερ καὶ ἄλλοι. Πολλὰ πολυτίμα χειρογραφοὺς ἀνεκαλύφθησαν ὑπ' αὐτῶν, πολλὰ δὲ καὶ ἀπύχθησαν ἐν τῷ σκοτεινῷ κύτει εὐρέων ὀδοπορικῶν κιβωτίων, ἀλλ' οὐδεὶς τῶν σπουδόντων τούτων περιηγητῶν τῶν ἐπιδιωκόντων ἀνεκαλύψαι ἐσκέφθη περὶ συντάξεως πλήρους καταλόγου. Ἐξηκολούθησε λοιπὸν καὶ μετὰ τὰς περιουσίας τούτων νὰ πλανᾶται περὶ τὰς ἀθωνικὰς βιβλιοθήκας μυστηριώδεις τι ἡμίφως, ἐν τῷ ὀποῖῳ ἀνήσυχα πνεύματα ἐνόμιζον ὅτι ἀναγνωρίζουσι τὰ φασματώδη περιγράμματα ἀπολεσθεισῶν συγγραμμάτων τῆς ἀρχαιότητος. Διὰ ταῦτα ἀπὸ μακροῦ χρόνου εἶχε καταστῆ ποθητὴ συστηματικὴ ἐξερεύνησις καὶ ἀναγραφή ἐν καταλόγῳ ἀπάντων τῶν χειρογράφων. Ἐπὶ δὲ τῇ ἐκτελείᾳ τοῦ σχεδίου τούτου δύναται νὰ σεμνυνθῇ ἡ νεαρὰ Ἑλλάς.

Τὸ θέρος τοῦ 1880 διέτριψεν ὁ καθηγητὴς Σπ. Λάμπρος κατ' ἐντολήν τῆς βουλῆς τῶν Ἑλλήνων καὶ ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς Ἑλληνικῆς κυβερνήσεως τέσσαρας μῆνας ἐν Ἁγίῳ Ὁρει, ὅπως μετὰ δύο νεαρῶν φιλολόγων ἐπεξεργασθῇ πλήρῃ καὶ ἀκριβῆ κατάλογον τῶν αὐτῶν βιβλιοθηκῶν. Ἡδη δὲ τὸ φθινόπωρον τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἐδημοσιεύθη προσωρινὴ ἔκθεσις περὶ τῶν πορισμάτων τῆς ἐργασίας. Ἀλλ' ἡ ἐκτύπωσις τοῦ συνταχθέντος καταλόγου ἐνεκα οἰκονομικῶν δυσχερειῶν ἐθράδυνεν ἐπὶ ὀκτῶ ὅλα ἔτη, καὶ νῦν δὲ ἡ συνέχεια τοῦ ἔργου ἐξαρτᾶται ἀπὸ τῆς εὐρέσεως τῶν πρὸς ἐκτύπωσιν ἀναγκαίων δαπανῶν. Τὸ δὲ δημοσιεῦθαι πρῶτον μέρος τοῦ πρώτου τόμου περιέχει τὴν ἀναγραφήν ὀκτῶ μόνον ἐκ τῶν μικροτάτων βιβλιοθηκῶν (1).

Οἱ ἐνθουσιώδεις καὶ εὐέλπιδες οἱ ἀναμένοντες ἐκ συστηματικῆς ἐξερευνήσεως τοῦ Ἁθῶνος ἀπροσδόκητον ἐπαύξησιν τῆς κλασικῆς φιλολογίας ὑφίστανται νῦν πικρὰν ἀπογοήτευσιν ἀλλὰ καὶ οἱ ἀκρότατοι ἀπαισιόδοξοι δὲν εὐρίσκονται ἔχοντες δίκαιον. Ὡς εἶνε αὐτονόητον, τὴν κυριωτάτην βᾶσιν τῶν ἀθωνικῶν βιβλιοθηκῶν ὡς καὶ πασῶν τῶν ἄλλων μοναστηριακῶν βιβλιοθηκῶν τῆς Ἀνατολῆς ἀποτελεῖ ἡ θεολογικὴ φιλολογία, μονοτόμως ἐπαναλαμβάνομένη σειρά εὐαγγελίων, ψαλτηρίων, ὑμνολογίων, βίων ἁγίων, ἡμιλιῶν κατηχητικῶν, θεολογικῶν ὑπομνημάτων, δογματικῶν συγγραμμάτων καὶ ἀσκητικῶν παραγγελημάτων διὰ μαχαλοῦς. Ὄταν δὲ μετὰ ἄλλων δεινῶν, προσπιπτόντων εἰς τὸν ἀναγινώσκοντα τὸν Κατάλογον, ἀναφέρωμεν καὶ θεολογικὸν στιχοῦργημα ἐκ 13,000 στίχων ποιητὴν εἰς στίχους πολιτικούς, πᾶς τις θὰ συνομολογήσῃ μετ' ἡμῶν τὸ θάρρος τοῦ λογίου, ὅστις ἐπεχείρησε τὸ τολμηρὸν ἔργον τῆς καταδύσεως εἰς ταῦτα τὰ κύματα, ὅπως ἐξαγάγῃ ἀκόμη ἐγκαίρως εἰς τὸ φῶς τὰς εἰς τὸ βάθος ἐγκεκρυμμένας πολυτίμους συγγραφάς. Καὶ δὲν εἶνε μὲν αὐταὶ περισσᾶι, ἀλλ' εὐτυχῶς δὲν λείπουσι καὶ ὀλοτελῶς. Ἐν τῷ πρώτῳ δὲ τούτῳ μέρει ὡς *pièce de résistance*, ὡς εὐρημα βαρυσήμαντον παρουσιάζεται τὸ σπουδαῖον χειρόγραφον τοῦ Ποιμένου τοῦ Ἐρμᾶ, ὅπερ ἐπεξεργάσθη ἡδη αὐτὸς ὁ Λάμπρος (2). Διὰ δὲ τὰς ἡδη ἐπιμελέστατα καλλιεργούμενας μελέτας περὶ τῆς γραμματικῆς τῶν ἑλληνικῶν ἀθολογιῶν παρέχει ὁ Κατάλογος τὴν εἴδησιν περὶ συλλογῆς γνωμῶν ἀνεξερευνητῶν. Ἐκ τῶν πο-

λυπληθῶν ὑμνολογιῶν δύναται πολλὰ ν' ἀναμνηθῆ ἢ δυστυχῶς μέχρι τοῦδε ὀλίγον γνωστῆ χριστιανικῆ ποιήσεως τῶν Ἑλλήνων. Ἐκ τῶν ἄλλων βυζαντινῶν συγγραμμάτων ἀντιπροσωπεύονται ἰδίως ὁ Φώτιος, ὁ Ψελλός, ὁ Πρόδρομος καὶ ὁ Πλανούδης: ἀλλ' ἐννοεῖται ὅτι πρὸς γνώσιν τῆς εἰδικῆς ἀξίας καὶ τῆς κατ' οἰκογενείας κατατάξεως τῶν τοιούτων χειρογράφων ἀπαιτεῖται λεπτομερεστέρᾳ ἔρευνα. Ἰδίως δ' ἀξιόπαρατήρητοι φαίνονται ἀνέκδοτοι ἐπιστολαὶ τοῦ Μιχαὴλ Γλυκᾶ. Ἐκ δὲ τῶν δογματικῶν συγγραμμάτων ἰδίου λόγου ἀξίας κρίνομεν τὰς πραγματείας τὰς ἀναφερομένας εἰς τὰς περὶ Βαρλαάμ ἐριδας ὡς καὶ τὰς ὑπὸ τὴν ἐποψὴν τῆς ἱστορίας τοῦ πολιτισμοῦ καὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας ἐνδιαφερούσας συγγραφάς κατὰ τῶν ἐν τῇ Ἀνατολῇ καὶ τῇ Δύσει ἀντιπάλων τῆς ὀρθοδοξίας, ἧτοι κατὰ τοῦ Μωάμεθ καὶ τῆς Ῥωμαϊκῆς ἐκκλησίας. Ἡ μεγάλη διάδοσις τῶν τοιούτων συγγραμμάτων ἀποδεικνύει ἐκ νέου ἐπὶ πόσον κατεῖχε τὰ πνεύματα ἐν τῇ ὀρθοδόξῳ ἐκκλησίᾳ ἀπὸ τοῦ τέλους τοῦ μεσαιῶνος ἢ ἀντίστασις κατὰ τῶν Λατίνων. Καὶ ἡ πολιτικὴ δὲ ἱστορία δὲν ἀντιπαρέρχεται μὲ κενὰς τὰς χεῖρας: τοῦλάχιστον εὐρίσκουσι ἐν ταῖς βιβλιοθήκαις, ὧν ἐδημοσιεύθη ἡδη ὁ κατάλογος, ὕλην διαφωτίζουσαν τὴν ἐν Μολδοβλαχία διοίκησιν τῶν Ἑλλήνων ὀσποδάρων.

Τέλος δὲ πλουσιῶς ἀντιπροσωπεύεται ἡ δημόδης ἑλληνικὴ γλῶσσα καὶ φιλολογία. Ἐκτὸς τῆς μεσαιωνικῆς μυθιστορίας περὶ Στεφανίτου καὶ Ἰγνηλάτου καὶ ἐνδιαφερόντων μερῶν τῆς Ἀμαρτωλῶν σωτηρίας εὐρίσκουσι νεοελληνικὴν μετάφρασιν τῶν αἰνιγμάτων καὶ χρησμῶν Λέοντος τοῦ σοφοῦ καὶ δημῶδες Ἑλληνικὸν λεξικόν. Ἀλλὰ ῥητέον ὅτι μέγιστον μέρος ἀποτελοῦσι καὶ ἐν ταῖς δημῶδεσι ἑλληνικαῖς συγγραφαῖς τὰ ἐκκλησιαστικὰ ὑπομνήματα καὶ αἱ παλαιεῖσις περὶ ἀντικειμένων τῆς πρακτικῆς θεολογίας. Ἡ διὰ πολλοὺς λόγους σπουδαία ἐξερεύνησις τοῦ δημῶδους ἑλληνικοῦ ἰδιώματος μόλις ἤρχισεν ἡδη καὶ προήχθη μέχρι τοῦδε τόσον ὀλίγον μόνον, ὥστε ἐπὶ τοῦ παρόντος μόλις που δυνάμεθα νὰ προστρέξωμεν εἰς πηγὰς οὕτω μεμακρυσμένας, ἀλλ' εἰς μέλλουσαν γενεάν τὰ κείμενα ταῦτα θὰ παράσχουσι πολυτίμον ἀρχεῖον διὰ τὴν ἱστορίαν τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης. Ἡ αὕτη δὲ παρατήρησις ἰσχύει ἄλλως καὶ διὰ τὴν προσήκουσαν ἐκτίμησιν τῶν ἀθωνικῶν βιβλιοθηκῶν ἐν γένει. Ὄταν αἱ βυζαντιναὶ μελέται, αἵτινες πάλιν κατὰ τοὺς τελευταίους χρόνους εἴλκυαν ζωηρότερον τὴν προσοχὴν τῶν λογίων, γείνωσι βαθύτεραι καὶ εὐρυνθῶσι, πολλὰὶ συγγραφᾶι ἄς σήμερον παραμερίζομεν μετ' ἀνίας, θ' ἀποδειχθῶσι πλήρεις ἀξίας καὶ θὰ καταστῶσιν εὐπρόσδεκτοι.

(1) Κατάλογος τῶν ἐν ταῖς βιβλιοθήκαις τοῦ Ἁγίου Ὁρους ἑλληνικῶν κωδίκων. Τόμος Α'. Μέρος Α'. Βιβλιοθήκαι Πρωτάτου, Ἁγίας Ἀννης, Ἁγίου Παύλου, Χελιανταρίου, Ζωγράφου, Κωνσταντινουπόλεως, Γρηγορίου, Σενοφῶντος.

(2) A Collation of the Athos Codex of the Shepherd of Hermas. Together with an introduction by Spyr. P. Lambros translated and edited by J. Armitage Robinson M. A.—Cambridge. 1888.

Χείριστα δὲ πάσης ἄλλης ὕλης ἀντιπροσωπεύεται ἡ ἀρχαία Ἑλληνική φιλολογία· ὁ μόνον περὶ αὐτῆς δυνάμενος νὰ ἐνθουσιασθῆ δύναιται ν' ἀπαλλαγῆ τῆς μελέτης τοῦ Καταλόγου. Ὅτι αἱ περιουδεῖαι προγενεστέρων περιηγητῶν ἀφῆκαν ἀκόμη κατὰ χώραν ἀποδεικνύεται τοῦλάχιστον ἐκ τοῦ μέχρι τοῦδε δημοσιευθέντος μέρους τοῦ Καταλόγου ὅτι εἶνε ἀνάξια λόγου κοινὰ ἀντίγραφα τῶν νεωτάτων χρόνων· εἶνε κυρίως σχολικὰ τετράδια καὶ ἐξηγήσεις τῆς παρελθούσης ἑκατονταετηρίδος, προωρισμέναι εἰς ἀντικατάστασιν τῶν δαπανηρῶν ἐντύπων κειμένων διὰ τοὺς πτωχοὺς μαθητὰς τῶν μοναστικῶν σχολείων. Τοιαύτη σπάνις κλασικῶν κειμένων δύναται ἴσως νὰ φανῆ ἀποτρόπαιόν τι εἰς ἀφελεῖς κοσμικοὺς. Ἀλλὰ δυνάμεθα ν' ἀδικήσωμεν τοὺς Ἀγιορείτας διότι ἔζων ἐν τῇ πεποιθῆσει, ὅτι ἡ λατρεία τῶν χαρίτων δὲν συμβιβάζεται πρὸς τὴν τελείαν ἀρνησίν τῶν τοῦ κόσμου; Δυνάμεθα νὰ ἐλέγχωμεν αὐτοὺς, ὅτι ἐθεώρουν ἐχθροὺς δυσκόλως δυνάμενους νὰ συνδιαλαχθῶσι τὴν λογίοντα καὶ τὴν χριστιανικὴν ταπεινοφροσύνην; Δὲν ἦσαν συστηματικώτατα συνεπεῖς πρὸς αὐτοὺς, ἐκδιώκοντες ἐκ τῶν κελίων τῶν τὴν θύραθεν φιλολογίαν τοῦ κάλλους καὶ τῆς ἡδονῆς; Διὰ τοῦτο θεωροῦμεν τὰς πολλὰς ἐπαναλαμβανόμενας ἔρημοπίας περὶ τῆς πνευματικῆς ἀποναρκώσεως τῶν μοναχῶν τοῦ Ἀθῶνος ὡς ἀποδεικνύουσας ἔλλειψιν φιλοσοφικῆς καὶ ἱστορικῆς εὐθυκρίσιας. Ἐξεταζόμενοι καθ' ἑαυτοὺς οἱ ἄνδρες οὗτοι εἶνε ἴσως ὀλιγώτερον ἀπονεαρκομένοι πάσης ἄλλης ἁμοίας κοινότητος ἐν Εὐρώπῃ. Ἄν πάσα τάξις ἀνθρώπων πρέπει νὰ ἐξετάζηται κατὰ τὰς ἀνάγκας αὐτῆς, καὶ μὴ ἀρνηθῶμεν τοιαύτην δικαιοσύνην καὶ εἰς τοὺς εὐσεβεῖς Ἀθωνίτας.

ΚΑΡΟΛΟΣ ΚΡΟΥΜΒΑΧΕΡ (1).

ΜΕΡΙΚΑ ΦΥΛΛΑ

ΕΚ ΤΟΥ ΙΔΙΑΙΤΕΡΟΥ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑΡΙΟΥ ΜΟΥ

Πολλοὶ ἀποροῦν διατί δὲν τὰ ἔχω καλὰ μαλὶ των. Οἱ ἡλίθιοι! Δὲν ἐρωτοῦν πῶς τὰ ἔχω μὲ τὸν ἑαυτόν μου;

*

Χθὲς εἰς δανειστής μου μὲ προσεκάλεσε διὰ κομψῆς ἐπιστολῆς νὰ ὑπάγω πρὸς ἐπίσκεψίν του.

Ἔσπευσα ἀμέσως νὰ μὴ μεταδῶ.

*

Ἡ ὠραιότης θὰ ἠδύνατο πολλάκις νὰ χαρακτηρισθῆ κάλλιστα — «ἀσχημιά μὲ κανονικὰ χαρακτηριστικά», καὶ ἡ ἀσχημιά «ὠραιότης μὲ ἀκανόνιστα».

*

Ἡ ζωὴ δὲν κυβερνᾶται μὲ γνωμικά.

ΙΣΙΩΝ

(1) Μετάφρασις ἐξ ἐπιφυλλίδος τῆς ἐφημερίδος «Νεώταται εἰδήσεις τοῦ Μονάχου».

ΧΑΡΑΛΔΟΣ

Ο ΗΓΕΜΩΝ ΤΩΝ ΒΑΡΙΑΓΩΝ

BYZANTINON ISTORIA

(Συνέχεια, ἴδε προηγούμενον φύλλον).

ΙΗ'.

Ἐν τούτοις ὁ Χαράλδος ἠμείβετο ἐν Βυζαντίῳ ἐπὶ τῇ μακρᾷ στερήσει, καὶ τὰς χαρμονὰς ἐκείνας ἐτύφα, ἅς κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ χωρισμοῦ τοσοῦτον εὐγλώττως περιέγραφεν ἡ Μαρία ὡς γέρας τοῦ τροπαιοῦχου ἥρωος. Περιβεβλημένος ἤδη περιφανὲς ἀξίωμα, ἐθάμιζε καθημερινῶς εἰς τ' Ἀνάκτορα, καὶ μετ' ἐλευθερίας πρὸς τὴν Μαρίαν ἀνεστρέφετο. Οἱ συνενούντες αὐτοὺς δεσμοὶ ἦσαν πλέον γνωστοί, ἀλλ' οὐδεὶς ἀπετόλμα παρατήρησιν τινα, τοσοῦτω μᾶλλον καθ' ὅσον μεγάλη ἐδέσποζεν ἐν τῇ Αὐλῇ ἐκείνη τῶν ἡθῶν ἐκλυσίς. Μόνη ἡ Αὐτοκράτειρα, καίτοι βεβαίως οὐχὶ μᾶλλον ἀσπίλος τῶν λοιπῶν, ἐφαίνετο βαρέως φέρουσα τὰς σχέσεις ἐκείνας, ἀλλ' οὐδὲν ἐνήργει πρὸς παρακώλυσιν αὐτῶν, καὶ τοῦτο ἦρκει εἰς τὸ τρυφερόν ζῆλος.

Ἐνῶ δὲ οὕτω ἀνεπαύετο ἐπὶ τῶν δαφνῶν αὐτοῦ ὁ ἡμέτερος ἥρωας, λησμονῶν τὰ πάντα εἰς τὰς λευκάς τῆς Μαρίας ἀγκάλας, κατὰ κρημνῶν ἐφέροντο τὰ δημόσια. Ἐν Ἀνατολῇ, τοῦ Ἡγεμόνος τῆς Ἀβασγίας Παγκρατίου διαρκῶς ἐνοχλοῦντος τὴν Ἰλλυρίαν, ὁ Ὀρφανοτρόφος ἐπέμψεν κατ' αὐτοῦ τὸν ἴδιον ἀδελφόν Κωνσταντίνον, ὅστις ὁμῶς ἐπέστρεψεν ἀπρακτος. Ἀφ' ἐπεὶ οὖν ὁ Ἡγεμὼν τῆς Σερβίας Στέφανος, δραπέτευσε ἐκ Βυζαντίου, ἀνέλαβε τὴν προτέραν ἀρχὴν, ἀφοῦ ἐδίωξε τὸν Στρατηγὸν Θεόφιλον Ἐρωτικόν, καὶ κατετρόπωσε τὸν κατ' αὐτοῦ πεμφθέντα εὐνοῦχον Γεώργιον Προβατάν. Συνάμα δὲ, τὸ καὶ πάντων χείριστον, ἐπανεστῆ αὐθις ἡ Βουλγαρία.

Τὴν τελευταίαν ταύτην συμφορὰν προσεκάλεσεν ἡ πλεονεξία τοῦ Ὀρφανοτρόφου. Ὁ Βασίλειος Β', καθυποτάξας τὰς Βουλγαρικὰς χώρας, ἀφῆκεν ἀνέπαφον τὴν φορολογίαν, ἥτις ἀπετίετο εἰς εἶδη δι' ἕκαστον ζευγάριον· ἀλλ' ὁ Ἰωάννης, ἀντὶ τοῦ σίτου, τοῦ κέγχρου καὶ τοῦ οἴνου, ἀπήτησε χρήματα, ἐφ' ᾧ μεγάλως οἱ κάτοικοι δυσηρεστήθησαν. Οὕτως εἶχον τὰ πράγματα, ὅτε ὁ Βούλγαρος Πέτρος Δελεάνος, δοῦλος ἐν Βυζαντίῳ, ἀποδράς ἐκ τῆς πρωτεύουσας καὶ πλανηθεὶς μέχρι Βελιγραδίου, παρέστησεν ἑαυτὸν ὡς ἔγγονον τοῦ Σαμουήλ εἰς τὸν ὄχλον τῶν ὁμοφύλων, οἵτινες ἀφορμὴν ἐζήτουν ἀποστασίας. Διὸ καὶ ἀνηγορεύθη Τσάρος τῆς Βουλγαρίας, ἀνευφημηθεὶς εἰς διαφόρους συνάμα πόλεις, τὴν Ναϊσσόν, τοὺς Σκούπους καὶ ἄλλαχού, ἐνῶ πανταχοῦ, ὅθεν διήρχετο, ἀνηλεῶς ἐσφάζοντο οἱ Βυζαντινοί.

Ταῦτα μαθὼν ὁ Στρατηγὸς Δυρράχιου Βασίλειος Συναδηνός, σπεύδει κατὰ τοῦ Δελεάνου πρὶν ἢ αὐξήσῃ τὸ κακόν, ἀλλὰ καθ' ὁδὸν ἐρίζει πρὸς ἕνα τῶν Ὑποστρατήγων, τὸν Μιχαὴλ Δερμοκαίτην, ὅστις διαβάλλει αὐτὸν εἰς τὸν Βασίλεα ὡς ἀποστασίαν παρασκευάζοντα. Τοῦτο ἤρκεσεν ὅπως ὁ Ὀρφανοτρόφος φυλακίσῃ ἐν Θεσσαλονίκῃ τὸν ἄξιον Στρατηλάτην, καὶ διορίσῃ ἀντ' αὐτοῦ τὸν μυσαρὸν συκοφάντην. Τὸ ἀποτέλεσμα ταχέως ἐπῆλθεν. Ὁ Δερμοκαίτης, οὐδὲν φροντίσας περὶ τοῦ Δελεάνου, ἐνησχολήθη εἰς τὴν ἀπογύμνωσιν τῶν ὑπηκόων, καὶ αὐτῶν τῶν στρατιωτῶν, μετ' ὧν, κατορθώσας ἕνεκα τῆς γενικῆς δυσαρρεσκείας, ἔφυγε διὰ νυκτός.

Τότε δὲ ὁ στρατὸς αὐτοῦ, ὅστις συνέκειτο ἐκ Δαλματῶν καὶ πιστῶν Βουλγάρων, ἀποστατήσας πράγματι, προεχειρίσατο Τσάρον τῆς Βουλγαρίας τὸν Τειχομηρόν, ἀξιωματικὸν ἀνδρείον καὶ συνετόν. Οὕτως ἡ πρὸς κατκτολὴν τῆς ἀνταρσίας σταλεῖσα δύναμις ἀπ' ἐναντίας προσέθηκε νέαν τοιαύτην· ἀλλ' ὁ πανοῦργος Δελεάνος, καλέσας πρὸς ἑαυτὸν τὸν Τειχομηρόν, ἐπὶ προφάσει συμπράξεως, ἐξήρεθισεν εἴτα κατ' αὐτοῦ τὸ στρατεύμα, εἰς ὃ ἐδήλωσεν ὅτι «δύο ἐριθακοὺς μίαν λόχμην οὐ τρέφει, οὔτε μίαν χώραν εὐδωθήσεται ὑπὸ δύο ἀρχηγούς.» Καὶ τότε, πολλοὺ ἐγερεθέντος θυροῦ, καὶ τῶν πλείστων ὑπὲρ αὐτοῦ ἀποφανθέντων, ὁ μὲν ταλαίπωρος Τειχομηρὸς ἐλιθοβολήθη, ὁ δὲ Δελεάνος, σὺν πάσῃ τῇ δυνάμει, ὤρμησε πρὸς τὴν Θεσσαλονίκην.

Ἐνῶ ταῦτα συνέβαινον ὁ Βασίλειος Μιχαὴλ ἐπάσχε πάντοτε δεινῶς. «Ἐλήφθη δαιμονίῳ, λέγει ὁ δεισιδαίμων Γλυκάς, ὁ καὶ σεμνολογούντες οἱ περὶ τοῦτω μανικὸν ἀπεκάλουν νόσημα. Καὶ παρέμεινε τὸ τοιοῦτον ἄχρι τέλους τῆς αὐτοῦ βιοτῆς.» Ἀπέδιδε δὲ καὶ αὐτὸς ὁ πάσχων τὴν Θεομηνίαν ταύτην εἰς τὸ στυγερόν αὐτοῦ κακούργημα, δι' ὃ καὶ ἀπᾶσαν αὐτοῦ τὴν ζωὴν ἀποκλειόμενος ἦν, καὶ τὸν Θεὸν ἰλασκόμενος δι' ἀγαθοεργιῶν καὶ κτίσεων μοναστηρίων. Πλὴν δὲ τούτων καὶ πολλὰς ἐτέρας χρηστάς πράξεις ἐτέλει, καθ' ὅσον ἀπέμψεν ἐν τοῖς θέμασι καὶ ταῖς νήσοις τοῖς μὲν πρεσβυτέροις ἀνά νομίσματα δύο, τοῖς δὲ μοναχοῖς ἀνά νομίσματα ἕνα. Ἀλλ' ἀντὶ βελτιώσεως, τὸ κακόν ἐπετείνεται, «συνεπιλαβομένης καὶ νόσου ὑδρωπικῆς» ὅπερ φυσικόν, κατὰ τὸν χρονογράφον, καθ' ὅσον οὐδὲ «τὴν βασιλείαν ἀπέβριψε, δι' ἣν τὰ τοιαῦτα κακά, οὐδὲ τὴν μοιχάδα ἀπόσωστο, ἀλλ' ἐκείνη συνών καὶ τῆς βασιλείας ἀντεχόμενος» ἐσπατάλει, ὅπως τύχη συγχωρήσεως, τὰ δημόσια, ὡσεὶ ἀνόητον ἐλογίζετο τὸ θεῖον καὶ «ἀδικον, ἄλλοτρίοις χρήμασιν ὠνούμενος τὴν μετάνοιαν.»

Τέλος δ' ἀπογνοὺς, κατέφυγεν εἰς τὴν Θεσ-

σαλονίκην, προσλιπαρῶν τῷ τάφῳ τοῦ ἀγίου Δημητρίου· ἀλλ' ἐδίσταζεν ὁ ἴδιος, καθ' ὃ δοκεῖ, περὶ τῆς ἰσχύος τοῦ καλλινίκου μάρτυρος, καθ' ὅσον, ἀμα προσεγγίσαντος τοῦ Δελεάνου, ἐδραπέτευσεν εἰς Βυζαντίον τοσοῦτον ἐσπευσμένως, ὅστε πάντα κατέλιπε τὰ πολύτιμα εἰς χεῖρας οἰκείου τινός, τοῦ Μιχαὴλ Ἰθάτζη, ὅπως ἀργότερον μεταφέρῃ αὐτὰ. Ὁ δὲ Ἰθάτζης, Βούλγαρος τὸ γένος, καὶ πιθανῶς υἱὸς τοῦ πρὸς τὸν Βουλγαροκτόνον ἐκθύμως ἀγωνισθέντος Στρατηγοῦ, ἠυτομόλησε μετὰ συμπάσης τῆς πλουσίας ἀποσκευῆς πρὸς τὸν Δελεάνον.

Μετὰ τὴν ἐπιτυχίαν ταύτην ὁ νεότευκτος Τσάρος, μὴ συνεπιφέρων ἴσως τὰς πρὸς ἐκπόρθησιν τῆς Θεσσαλονίκης ἀναγκαστικὰς μηχανὰς, ἐτραπή πρὸς δυσμὰς καὶ μεσημβρίαν. Καὶ διὰ μὲν τοῦ Στρατηγοῦ Κουκάνου ἐκυριεύσει τὸ Δυρράχιον, διὰ δὲ τοῦ Ἀνθίμου κατετρόπωσε τὸν Στρατηγὸν τῆς Ἑλλάδος Ἀλλακασσέα εἰς μάχην κρίσιμον παρὰ τὰς Θήβας. Συγχρόνως δὲ καὶ οἱ τοῦ θέματος τῆς Νικοπόλεως κάτοικοι καταμελίσαντες τὸν ἀθηράγον εἰσπράκτορα Ἰωάννην Κουτσομύτην, συνετάχθησαν πρὸς τοὺς Βουλγάρους. Ὡστε ταχέως διεδίδετο ἡ δεινὴ αὕτη ἐξέγερσις ἕνεκα τῆς ἀδυσωπήτου λαίμαργίας τοῦ Ὀρφανοτρόφου, ὅστις, πλὴν πολλῶν ἐτέρων φόρων, ἀνέστησε καὶ τὸν πολυθρόλλητον ἀερικόν, ὑπὸ τοῦ Ἰουστινιανοῦ ἐπινοηθέντα ποτέ, καὶ πιθανῶς ἀφορώντα τὰ ἐπὶ τῆς λεωφόρου παράθυρα ἐκάστης οἰκίας.

Τοσοῦτον δὲ γενικὴ ἐδέσποζεν ἀγανάκτησις, ὅστε καὶ εἰς τὴν πρωτεύουσάν αὐτὴν ἀνεκαλύφθη συνωμοσία, ἧς προϊστάτο ὁ Μιχαὴλ Κηρουλάριος, ὁ μετ' ὀλίγον ἐπὶ τῷ χωρισμῷ τῶν ἐκκλησιῶν περιβόητος Πατριάρχης, καὶ ὁ Ἰωάννης Μακρεμβολίτης, οἵτινες ἐξορισθέντες ἐδημεύθησαν. Καὶ εἰς Μεσάνακτα δὲ τῆς Φρυγίας, πολλοὶ τῶν ἀξιωματικῶν ὑπὸ τὸν Γεώργιον Ταρωνίτην, συνώμοσαν κατὰ τοῦ Δομεστικῶν Κωνσταντίνου, ἀδελφοῦ τοῦ Ὀρφανοτρόφου, ἀλλὰ προδοθέντες ἐτυφλώθησαν.

Οὕτω προσελήφθησαν μὲν οἱ μερικοὶ οὗτοι κίνδυνοι, ἀλλ' ἀπολεσθεῖσης ἤδη τῆς Συρίας, τῆς Ἰθρίας, τῆς Σικελίας καὶ τῆς κάτω Ἰταλίας, ἐφαίνετο ἀφεικτός καὶ τῆς Βουλγαρίας ἡ ἀπώλεια, ὅτε γεγονός ἀπρόοπτον μετέτρεψε τῶν πραγμάτων τὴν ὄψιν. Ἐν Βυζαντίῳ ἐζῆ πρό καιροῦ ὁ Πατριάρχης Ἀλουσιάνος, ἀνεψιὸς τοῦ πρώην Τσαροῦ Σαμουήλ, Στρατηγὸς ἀναδειχθεὶς τῆς ἐν Ἀρμενίᾳ Θεοδοσιουπόλεως. Ἀλλὰ τοῦ ἀπλήστου Ὀρφανοτρόφου ἀρπάσαντος παρ' αὐτοῦ κάλλιστόν τι χωρίον ἐν Καππαδοκίᾳ, καὶ πεντήκοντα λίτρας χρυσοῦ, ἔφυγεν οὗτος αἴφνης πρὸς τὸν Δελεάνον, ὅστις φοβούμενος μὴ προτιμηθῆ, καθ' ὃ γνήσιος τοῦ βασιλικῶν οἴκου ἀπόγονος, κατέστησεν αὐτὸν κοινῶν τῆς Ἀρ-

χης, και απέστειλε μετά τετρακισμυρίων ανδρών προς εκπόρθησιν της Θεσσαλονίκης.

Ο κίνδυνος ην δεινότερος, τσοσούτω μάλλον καθ' όσον ο Όρφανοτρόφος ενεπιστεύθη, κατά τό είωθός, τήν άμυναν εις έν τών άθλιών αύτου όργάνων, άλλ' εύτυχώς συναπεστάλη και μοίρα τών Βαριάγων, ακριβώς ή του Χαράλδου. Καίτοι δε τρυφερώς πάντοτε τήν Μαρίαν φιλών ο ή έτερος ήρωας, τήν φοράν ταύτην έσπευσε προθύμως, τό μέν διότι περί βραχυτέρας έπρόκειτο στρατείας, τό δε διότι, επί μακρόν παλιν έφησυχάσας, έφθείρετο ως ή σπάθη εις τήν θήκην.

Ότε εισέπλευσεν ο βασιλικός στόλος εις της Θεσσαλονίκης τόν λιμένα, ή πόλις ην ήδη πανταχόθεν έξωσμένη, συνέβη δε τότε τό σύνθηες εις παρεμπερείς περιστάσεις, οι τε στρατιώται και οι πολιται, διακινόντες άμέσως του Στρατηγού τήν άπειρίαν, και γνωρίζοντας του Χαράλδου τήν ύπεροχον αξίαν, άνέθηκαν εις αυτόν τήν πραγματικήν διοίκησιν, ουδενός αντιλέγοντος, καθ' όσον έπρόκειτο περί της κοινής σωτηρίας. Όλοσχερώς δ' έδικαιώσαν τά γεγονότα τήν πεποίθησιν ταύτην, καθ' όσον ο Χαράλδος, αφού διά διαφόρων έπιτυχών άψιμαχιών άνεπτέρωσε τών κατεπτοημένων ταγματών τό φρόνημα, και τους ένθουσιώνοντας ύπέρ αύτου πολίτας ταχέως έγυμνασεν, έπεχείρησεν αίφνης γενικήν έξοδον, τσοσούτον άκράτητον, ώστε ου μόνον ύλοσχερώς τους Βουλγάρους κατέθραυσεν, αλλά και είκοσιπεντακισχιλίους έξ αύτων κατέσφαξε, και άλλους τόσους έξώγησε.

Συνέβαινον δε ταύτα κατά τήν ήμέραν του άγιου Δημητρίου, του πάτρωνος της πόλεως, όστις, χάρις τω Χαράλδω, άνεδείχθη άληθώς καλλίνικος, και πᾶσαν εκαρπώθη του άνδραγαθήματος τήν τιμήν, ύπό τήν μορφήν άπειραρίθμων λαμπάδων. Τά δε λείψανα τών ήττηθέντων έφυγον τότε προς τόν Δελεάνον μετά του Αλουσιάνου, όστις μετ' όλίγον προέβη εις πράξιν άνεξήγητον, καθ' όσον προδοτικώς τυφλώσας τόν ευεργέτην Τσάρον, κατέφυγεν αυθις παρά τω Αυτοκράτορι Μιχαήλ εις Μοσνούπολιν. Ούτος δε περιχαρής απέδεχη τόν πρόσφυγα, ον άνέδειξε Μάγιστρον, και απέλθων εις Βουλγαρίαν μετά του Χαράλδου, συνέλαβε τόν τε Δελεάνον και τόν Ίβάτζην, διέλυσεν ευχερώς τους εισέτι άνθισταμένους, και εις τήν πρωτεύουσαν επανέκαμψεν.

Όλοσχερώς δε ούτω ύποταγείσης και αυθις της Βουλγαρίας, ο Βασιλεύς έτέλεσε θριαμβον λαμπρόν, παρελάσας έν πομπή από της Χρυσής Πύλης μέχρι τών Άνακτόρων. Εύτυχεις οι τόν θριαμβον τούτον ιδόντες, καθ' όσον ην σπάνιον άληθώς τό θέαμα. Δια δαφνών και μύρτων και άλλουργών ύφασμάτων ησαν ηύτρεπισμένοι αι όδοι και πλατεϊαι, μετά τόν κληρον, τά τάγ-

ματα της φρουρας, και τους δήμους του Ίπποδρόμου, έχωρει ο Μιχαήλ, επί άρματος καταχρύσου, όπερ ήκολούθουν πεζη ο Τσάρος και ο Ίβάτζης, μετ' αυτούς έρχοντο αι διάφοροι τών Μεγιστάνων τάξεις, και τέλος ο τροπαιοϋχος στρατός, προηγούμενων τών άγεράχων Βαριάγων ύπό τήν οδηγίαν του Χαράλδου. Και συνωθειτο μέν τό πλήθος κατά τήν πάροδον του Αύγουστου, άλλ' άμα έπεφαινετο ή περικαλλής έπι, άλλ' ένερόχως μορφή, ή μόλις πλέον ύποβαστάζουσα τό στέμμα, έσίγων αύτομάτως οι άλαλαγμοί, ως ύπό του οικτου καταπνιγόμενοι, διήρκει δε ή κατήφεια μέχρις ου, παρελθόντων τών Μεγιστάνων, κατέφθανεν επί άλαζόνος Ίππου ο της ήμέρας ήρωας, πανσθενής ως Άρης, και τήν χρυσήν ήμφιεσμένος πανοπλίαν. Άκράτητοι τότε άντήχουν ευφημιαι, και διχ' ρόδων έρραϊνον εκ τών άνδέρων αι Δέσποιναι τόν περιώνυμον πλέον νικητήν.

ΙΘ'

Συνεπεία τών γεγονότων τούτων ο Χαράλδος προεχειρίσθη, γενική τών Βαριάγων αίτήσει, μέγας Έταιριάρχης, ητοι άνώτατος αυτών Ηγεμών. Τό περιφανές τούτο αξίωμα περιέβαλλεν αυτόν ισχύν άπροσμάχητον, και διαρκώς πλέον έν τοις Άνακτόροις διητάτο, θεωρούμενος ως μέλος της βασιλικής οικογενείας, καθ' όσον ουδεις ήγγόνει ότι μόνη της θρησκείας ή διαφορά εκώλυε τόν μετά της Μαρίας γάμον.

Έτη όλα παρήλθον ούτω, καθ' α και άλλους ποικίλους διεξήγαγεν ο ήρωας ήμων άγώνας, ιδίως προς τους διαρκώς κατά του Κράτους επιτιθεμένους Άραβας. Έν ενί τούτων αποσταλείς Στρατηγός Αυτοκράτωρ εις Αφρικην μετά στρατικής κραταιας, ύλοσχερώς κατετρόπωσε τους φοβερούς εκεινους πολεμους έν σειρά όλη δεκαοκτώ μεγάλων μαχών.

(Έπεται συνέχεια) ΚΛΕΟΝ ΡΑΓΡΑΒΗΣ.

ΕΠΙ ΤΩ ΘΑΝΑΤΩ ΤΟΥ ΧΑΡΙΛΑΟΥ Π.

- Που πᾶς, λουλούδι τ' Απριλιού, που πᾶς καμπαρωμένο, Δέν κάθουσαν 'ς τήν τριανταφ'λλιὰ τήμ μοσχομυρωδάτη, Νά λούζεσαι με τή δροσιά, να χαίρεσαι τόν ήλιο; Στάσου, λουλούδι της αύγης, στάσου να ιδής τόν Μάη, Στάσου να ιδής τόν Θεριστή, να ιδής τόν Αλωνάρη, Στάσου να ιδής τόν Αύγουστο, με τά γλυκά σταφύλια, Νά ιδής και τό Χινόπωρο, που πέφτουμε τά φύλλα. Κι' άμα φυσή' ή παγωνιά κι' έρθή και ο Χεμώνας, Τότε παγαίνεις, άνθε μου, αυτού όπου παγαίνεις! — Δέν είμπορώ να βασταχθώ, δέν είμπορώ να μείνω, Με πρόσταξεν ο Βασιλείας πούναι στόγ Κάτω κόσμο, Πᾶς κάνει γάμους και χαραϊς πᾶς έχει πανηγύ, ια, Και θέλει τό τραπέζι του τό μαύρο να ώμορφην.

Τρίκαλα 11 Απριλίου 1889.

X. ΧΡΗΣΤΟΒΑΣΙΛΗΣ.

ΧΡΟΝΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ — ΕΠΙΣΤΗΜΑΙ — ΤΕΧΝΑΙ

Ο πατήρ της ατμοπλοίας επικληθείς, Ericsson, απέθανεν έσγάτως έν ταις Ηνωμέναις πολιτείαις της Αμερικης. Ο Έρικσων, Σουηδός τό γένος, πρώτος έναυπήγησεν ατμόπλοιον έν ώ αντικατέστησε διά της έλικας τήν παλαιότεραν τροχοφόρον προωστικήν μηχανήν, και μετερρύθμισεν επί της νέας ταύτης βάσεως τό πολεμικόν ναυτικόν τών Βορείων Αμερικανών. Αλλ' εις τόν Έρικσων άνήκει μόνον ή τιμή της πρώτης εφαρμογής της αρχιμηδείου έλικας εις τήν ατμοπλοίαν. Εύρέτης ταύτης ην ο έν Βουλόνη τή Παραθαλασσίω γεννηθείς Γάλλος μηχανικός Φρειδερίκος Σωβίλ, όστις όμως παρεγνωρίσθη και έχλευάσθη ύπό τών συγχρόνων του, άποθανών πνεσέτατος, όφιας δε τυχών μετά θάνατον αναγνωρίσεως και άμοιβής έν τή γενετείρα πόλει, όπου πρό τινων ετών έστησαν αυτό άνδριάντα.

Νέα μηχανή ηλεκτρική επενοήθη πρό τινος ύπό του κ. Ουδέν (Oudin), προς ευχερεστέραν και τελεσφορτέραν χρήσιν του ηλεκτρισμού έν τή θεραπεία. Η μηχανή αύτη είναι τελειοποίησις της συσκευής του Βιμσχουρστ, ητις πάλιν ητο πολύ ανώτερα τών πρό αυτης έν χρήσει συσκευών του Καρρέ, του Φόος — Ταϊπλερ, του Χόλτς κλπ. Συνίσταται δ' ή τελειοποίησις εις τήν παραγωγήν μακρού και άγκωνοειδούς και τούτου ένεκα ήπιωτέρου σπινθήρος, άντι του πρότερον βραχέος και κροτούντος, όστις ητο οδυνηρός εις τους ασθενείς.

Μελετάται ή τηλεφωνική σύνδεσις του Λονδίνου και τών Παρισίων. Ο γενικός διευθυντής τών ταχυδρομείων και τών τηλεγράφων της Γαλλίας συνεννοήθη μετά της διευθύνσεως τών άγγλικών ταχυδρομείων όπως γείνωσι πειράματα προς τούτο, ή δε μελέτη του ζητήματος άνετέθη εις γάλλον μηχανικόν.

Εξήκοντα και οκτώ έν όλω διεθνή συνέδρια θα συγκροτηθώσιν έν Παρισίσις επ' ευκαιρία της Παγκοσμίου εκθέσεως από του Ιουνίου μέχρι του Οκτωβρίου. Τά συνέδρια ταύτα θα άσχοληθώσι περί παντοία ζητήματα τών γραμμάτων, τών φυσικών και ιατρικών επιστημών, τών τεχνών, της πολιτικής και της νομικής επιστήμης κλπ. Και κατά μέν τόν μήνα Ιούνιον θα συνέλθωσιν επτά τών συνεδρίων τούτων τό της διασώσεως τών ναυαγών, τό της αρχιτεκτονικής, τό της έταιρίας τών συγγραφέων, τό της προστασίας τών έργων της τέχνης και τών μνημείων, τό της λογογραφίας, τό τών ευώνων κατοικιών και τό της άρτοποιίας, κατά μήνα Ιούλιον θα συνέλθωσιν δεκατρία, κατ' Αύγουστον είκοσι, κατά Σεπτέμβριον δεκατρία, κατ' Οκτώβριον έν, τό της υδατολογίας και κλιματολογίας, ή ήμέρα της ένάρξεως τών εργασιών τών επιλοίπων δέν ώρίσθη ακόμη.

ΣΚΕΨΕΙΣ ΚΑΙ ΓΝΩΜΑΙ

Υπάρχουσιν είδη φυτών και άρετών άτινα βλαστάνουσι μόνον επί έρειπίων.

Τό λαλείν και μηδέν λέγειν είναι τρόπος, δι' ου έκπράζουσι πολλοι πάν ε, τι σκέπτονται.

Ουδέν άληθές είναι γελοϊον. Τό γελοϊον ύπάρχει μόνον έν τω ψευδεί και τω πλαστώ.

Η ματαιότης άνοησία αύτη καθ' έαυτήν καθιστά άνοήτουςκαι δρους κυβερνή.

ΠΕΡΙ ΤΗΝ ΓΗΝ

Αμερικανός τις εκδότης προσέφερεν εις τόν Γλάδ-στωνκ έκάτον λίρας στεργίνας διά να γράψη μίαν μόνον σελίδα συνήθους όγδού σχήματος περί τών καταλληλοτάτων παιδικών άναγνωσμάτων. Αλλ' ο επιφανής πολιτευτής και συγγραφεύς ήρήθη να δεχθῆ, επειδή ένεκα της ασθενείας απ' ης μόλις επ' έσγάτων ανέλαβε έχει πολλήν άλλην εργασία καθυστερήσασαν να αποπερατώση.

—Τους δεσμούς των έν Πάτραις φυλακών, όστινες εξέπληξαν ήμάς πρό τινος διά της δημοσιεύσεως Εφημερίδος τών φυλακῶν ύπό φυλακισμένων γραφομένης και τυπομένης, έμειψθησαν ταχέως συνάδελφοί των έν Αμερικῆ. Έν τω σωφρονιστηρίω της Ελμίτας έν τή αμερικανική πολιτεία της Νέας Υόρκης εκδίδεται από τινος χρόνου ύπό τόν τίτλον Περίληψις (Summary) έφημερίς συντασσομένη, τυπομένη, πωλουμένη και αναγνωσκομένη ύπό τών έν τω σωφρονιστηρίω εκείνω κρατούμενων. Η έφημερίς αύτη κατ' ουδέν διαφέρει ως προς τήν τυπογραφικήν έντέλειαν τών άλλων αμερικανικών έφημερίδων, είναι δε έβδομαδιαία, αποτελεται έξ οκτώ σελίδων και περιέχει ως είκος ύλην ένδιαφερούσαν τους φυλακισμένους, εις ους αναγγέλει και τάς σπουδαιότατας τών έσωτερικῶν και τών έξω-τερικῶν ειδήσεων.

—Εις τους έν Φραγκοφόρτη και Λονδίνω τραπεζίτας της χήρας του αυτοκράτορος της Γερμανίας Φρειδερίκου παρεδόθη τό εις αύτήν κληροδότημα της δουκίσεως του Γαλλιέρα. Τό κληροδότημα τούτο αφαιρούμενων τών κληρονομικῶν τελῶν, τών συμβολαιογραφικῶν δικαιωμάτων και τών άλλων έξόδων άνέρχεται εις πέντε εκατομμύρια δραχμῶν, εις α δέν συμπεριλαμβάνεται τών πολυαρίθμων τιμαλφῶν κοσμημάτων ή αξία, ύπολογιζομένη εις οκτώ εκατομμύρια δραχμῶν.

—Αι πολυάριθμοι έν Αγγλία έταιρία της εγκρατείας αποδίδουσιν εις τάς συντόνους ενεργείας αυτών τήν ελάττωσιν της καταναλώσεως οινοπνευματωδῶν ποτών κατά τό παρελθόν έτος. Η ελάττωσις αύτη συνάγεται εκ της ελάττώσεως τών εισπράξεων εκ του έπιβαλλομένου εις τά οινοπνευματώδη ποτά τέλους, άνελθούσης κατά τό 1888 εις 1,575,000 δραχμῶν. Τό ποσόν τούτο εξεταζόμενον μέν έν συγκρίσει προς τό όλον ποσόν τῶν εκ του τέλους εκείνου εισπράξεων, άνερχομένου εις 674,625,000 δραχμῶν φαίνεται άσήμαντόν λαμβανομένης όμως πρό οφθαλμῶν της αύξήσεως του πληθυσμοῦ και της υπερβάσεως ητις παρατηρείται εις τάς άλλας προσόδους του Βρετανικῶν κράτους, ή ται αύτη ελάττωσις δέν φαίνεται τυχαία και ή αξίωσις τῶν έταιριῶν της εγκρατείας δέν είναι ίσως παράλογος.

—Αξία μνείας είναι δικαστική τις απόφασις πρό μικρού εκδοθείσα έν Λονδίνω, μαρτυρούσα δ' αριδιήλως ότι έν Αγγλία μεγάλην ύπέχει ευθύνην ο παραμελῶν τήν τήρησιν τῶν όρων της υγιεινής. Τό δικαστήριον κατεδίκασεν εις αποζημίωσιν 1750 δρ. τόν ιδιοκτήτην οικίας τινος έν τή νησίτι Ουάιτ, ον ένήγαγεν ε ένοικιαστές ισχυρίζομενος βτι δύο τέκνα του προσεβλήθησαν έν τή οικία ύπό τυφοειδούς πυρετού, απ' ου απέδειχθη ότι τό ύδωρ φρεατός τινος έν τή περιχώ της μισθώ-θεισης οικίας εύρισκομένου ητο μεμολυσμένον.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΤΗΛΕΓΡΑΦΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Υπεβλήθη εσχάτως εις τὸ γαλλικὸν ὑπουργεῖον τοῦ ἐμπορίου καὶ τῶν ταχυδρομείων καὶ τηλεγράφων σχέδιον παγκοσμίου τηλεγραφικῆς γλώσσης, ὁπερ ἐφρ-μοζόμενον θ' ἀποδῆ μεγάλης ὠφελείας πάροχον. Τὸ σχέδιον ταῦτο στηρίζεται ἐπὶ τοιαύτης τινὸς βάσεως: Ἐν τῇ ἰδιωτικῇ, τῇ ἐμπορικῇ καὶ τῇ διοικητικῇ τηλεγραφικῇ ἀνταποκρίσει ὑπάρχουσι πλείστα ὅσα φράσεις συχνότερα ἐπαναλαμβάνονται καὶ τὸ δὴ λεγόμενον στερεότυποι. Ἐξολοκὸν δὲ θ' εἶναι ν' ἀντικατασταθῶσιν αἱ φράσεις αὗται δι' ἀριθμῶν ἢ γραμμάτων κατὰ συνθήκην ὀριζομένων' δηλονότι νὰ καταρτισθῇ εἶδος κρυπτογραφικοῦ λεξικοῦ κατὰ τοῦτο διαφέροντος τῶν νῦν ἐν χρῆσει ὅτι οἱ ἀριθμοὶ καὶ τὰ σύμβολα θ' ἀναφέρονται σὺχί εἰς λέξεις ὡς μέχρι τοῦδε, ἀλλ' εἰς φράσεις ὀλοκλήρους. Πρὸς καταρτισμὸν δὲ τοιοῦτου λεξικοῦ παρίσταται ἀνάγκη νὰ μελετηθῶσι τὰ κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη σταλέντα τηλεγραφήματα καὶ ἐκ τούτων νὰ ληφθῶσιν αἱ συχνότερον ἐπαναλαμβανόμεναι φράσεις, αἵτινες ἔπειτα νὰ καταταχθῶσι μεθοδικῶς, καὶ νὰ τυπωθῶσιν εἰς τόμον. Ὑπελογίσθη δ' ὅτι ἐκάστη σελίς θ' ἀ περιλαμβάνη πενήτηντα περίπου φράσεις' ἐκ πενήτηντα σελίδων θ' ἀπαρτίθεται ἐν τεύχῳ καὶ ἐκ πενήτηντα τευχῶν εἰς τόμος, ὅστις θ' ἀ περιλαμβάνη ἐν ὅλῳ 125,000 φράσεις, ἐπαρκεστά-τας πρὸς συνεννόησιν τῶν τηλεγραφούντων. Τὸ τεύχῳ ἢ σελίς καὶ ἡ φράσις θ' ἀ δηλώνται ἐν τοῖς τηλεγραφήμασι δι' ἰδίου ἑκάστου ἀριθμοῦ ἢ γράμματος, ὅπερ θ' ἀ σημειῶται ἀπέναντι αὐτῶν ἐν τῷ τυπωμένῳ λεξικῷ καὶ θ' ἀ γράφονται ἐκ τούτου ἐν τῷ τηλεγραφήματι. Οὕτω δὲ πρὸς δῆλωσιν μιᾶς φράσεως θ' εἶναι ἀνάγκη μόνον τριῶν ἢ τεσσάρων γραμμάτων ἢ ἀριθμῶν' π. χ. Α 506 θ' ἀ σημαίνει ὅτι ἡ φράσις εὐρίσκειται ὑπὸ στοιχείου Α ἐν τῇ πενήτηστί σελίδι τοῦ ὑπὸ στοιχείου 6 τευχῳ. Ὅπως ἐυκολίαν καὶ ὁπίσθη οἰκονομίαν θ' ἀ φέρη τοῦτο εἰς τοὺς τηλεγραφούντας κατανοεῖ εὐχερῶς ἂν τις ἀναλογισθῇ ὅτι τῶν μὲν εὐθηνωτάτων τηλεγραφημάτων, τῶν εἰς τὴν Ἑυρωπαϊκὴν Τσερκίαν διὰ Παρίσης στελλομένων, τὸ τέλος εἶναι 33 λεπτῶν κατὰ λέξιν, τῶν δὲ λοιπῶν μετῶν, κατ' ἀντιῶσαν κλίμακα φθάνον μέχρι 16 ὄρ. καὶ 19 λεπτῶν κατὰ λέξιν. — Ἐν τὸ σύστημα τοῦτο ἐφαρμοσθῇ δὲν εἶναι δύσκολον διὰ κοινῆς συνεννόη-σεως τῶν διαφόρων κρατῶν νὰ καταρτισθῇ καὶ παγ-κόσμιον λεξιλόγιον, τῇ βοήθειᾳ τοῦ ὁποῖου πάντες οἱ τῆς γῆς κάτοικοι καὶ ἀγνοοῦντες τὴν γλῶσσαν ἀλ-λήλων θ' ἀ δύνανται νὰ συνεννοῶνται τηλεγραφικῶς, δημιουργουμένης οὕτω παγκοσμίου γλώσσης κοινῶς καταληπτῆς, γραφομένης, ἂν καὶ μὴ λαλουμένης, τῆς τηλεγραφικῆς γλώσσης.

ΠΑΝΘΥΣΜΟΣ ΤΗΣ ΡΩΣΙΑΣ

Ἐξεδόθη ἄρτι ἡ Ἀπογραφικὴ ἐπετηρὶς τῆς Ρω-σίας διὰ τὸ ἔτος 1885, ἐξ ἧς ἐρχνίζομεθα τοὺς ἐπο-μένους ἀριθμούς. Ἐν καὶ μέχρι τοῦδε οὐδέποτε κα-τέστη δυνατόν νὰ γείνη πλήρης καὶ κανονικὴ ἀπο-γραφή τοῦ πληθυσμοῦ τῆς εὐρείας ἐκείνης αὐτοκρα-

τορίας, ὁμῶς ἐν ἔτει 1885 ἡ κυβέρνησις συνέλεξεν ἐπαρκεῖς πληροφορίας, ἐξ ὧν ἐμφαίνεται ὅτι ὁ ὅλος πληθυσμὸς τῆς Ρωσικῆς αὐτοκρατορίας ἀνέρχε-ται εἰς 108,787,235, ἐξ ὧν 54,063,353 ἄνδρες, 53,883,042 γυναῖκες καὶ 835,840 ψυχαὶ (ἐν τῇ Μέσῃ Ἀσίᾳ), ὧν τὸ γένος δὲν ἐδηλώθη. Ὁ πληθυσμὸς οὗ-τος διανέμεται ὡς ἐξῆς:

Ἐν τῇ Ἑυρωπαϊκῇ Ρωσίᾳ	Κάτοικοι	81,725,185
Ἐν τῷ Κυβερνεῖῳ τοῦ Βι- στούλα (Πολωνία)	»	7,960,304
Ἐν Καυκάσῳ	»	7,284,547
Ἐν Σιβηρίᾳ	»	4,313,680
Ἐν Μέσῃ Ἀσίᾳ	»	5,327,698
Ἐν Φιλανδίᾳ	»	2,176,421

Ὁ ἀριθμὸς τῶν κατ' ἔτος γεννήσεων κατὰ μέσον ὄρον ἀνέρχεται εἰς 3,419,902, τῶν θανάτων εἰς 923,547 καὶ τῶν γάμων 657,790. Τὰ κυριώτερα προϊόντα εἶναι σιτηρὰ (ἐν οἷς περιλαμβάνονται καὶ τὰ γεώμηλα) 606 περίπου ἑκατομμύρια ἑκατολίτρων (ὧν 63 ἑκατομ. σίτος καὶ 85 ἑκατ. γεώμηλα) καὶ καπνὸς (54,094,026). Ἡ ἐτησίᾳ εἰσαγωγή ἀνέρχε-ται εἰς 454,727,000 ρουβλίων, ἐξάγονται δὲ προϊόν-τα ἀξίας 536,695,000 ρουβλίων.

ΕΛΩ Κ' ΕΚΕΙ

Δύο γλώσσαι.

- Πόσο πουλεῖς αὐτὸν τὸν παπαγάλλο;
- Ἐκατὸ δραγμαῖς.
- Τί λέεις; Καὶ γιατί τόσο ἀκριβὰ;
- Γιατί 'μιλεῖ δύο γλώσσαις.
- Τί γλώσσαις;
- Γαλλικὰ καὶ . . . παπαγαλλικὰ.

Αὐτοκτονία.

Ὁ Ἀγαθόπουλος ἀποφασίζει ν' αὐτοκτονήσῃ, ἀλλ' ἔχει καὶ περιέργειαν νὰ μάθῃ πῶς θ' ἀ κρίνουν αἱ ἐφη-μερίδες τὸν ἐκούσιον θάνατόν του. Ἀφ' ἐσκέφθη ἐπὶ πολὺ, λαμβάνει χάρτην καὶ γράφει πρὸς ἐμπιστον φίλον ἀποχαριτετιστήριον ἐπιστολὴν καταλήγουσαν οὕτω:

« Κράτησέ μου παρακαλῶ τὰς ἐφημερίδας, αἱ ὁποῖαι θ' ἀ γράφουν περὶ τοῦ θανάτου μου . . . »

Μεταξὺ ἐρωτευμένων.

Ἐκεῖνος: Φεύγω. Ὁρκίσου ὅτι θ' ἀ μείνης πι-στῇ ὡς ποῦ νὰ γυρίσω.

Ἐκεῖνη: Τὸ ὀρκίζομαι, ἀλλὰ γύρισε γρήγορα.

Στατιστικὴ ἀλήθεια!

— Γιατρέ, πέτε μου, ἀλήθεια θ' ἀ γίνω καλά;

— Χωρὶς ἄλλο.

— Μὴ μὰ τὸ λέτε μόνον γιὰ παρηγορίαν.

— Ὅχι! τὸ βεβαιώνει ἡ στατιστικὴ. Μεταξὺ ἑκα-τόν ἀνθρώπων οἱ ὁποῖοι πάσχουν ἀπὸ τὴν ἰδικὴν σας ἀσθένειαν οἱ ἐνενηντα ἐννέα 'πεθαίνουν.

— Καὶ . . . λοιπὸν . . .

— Ἐσυχάσατε! εἰσθε ὁ ἑκατοστὸς πελάτης μου σῆς καὶ οἱ ἄλλοι ἐνενηντα ἐννέα ἀπέθαναν.